

TRIBUNE

50 JAAR

Nieuwsblad van de SP • jaargang 57 • nr. 9 • oktober 2021 • € 1,75 • www.sp.nl

TRIBUNE

NIEUWSBLAD VAN DE SOCIALISTIESE PARTIJ

TRIBUNE

de tribune

11 72

Socialisties Maandblad
Postbus 428 Nijmegen

durf te strijden
durf te winnen

tribune

de tribune

maandblad van de
socialistische partij

durf te strijden, durf te winnen!

4/73

rode tribune

3

71

marxistisch-leninistisch
maandblad
jan porcellisstraat 40b
rotterdam

rt

proletariërs aller landen en onderdrukte volkeren verenigt u!

ONDERNEMER EN LID VAN DE SP?

MELD JE AAN VOOR DE SP-ONDERNEMERSDAG!

Al jaren zet de SP zich ook in voor het midden- en kleinbedrijf van ons land, door de macht van grote bedrijven aan te pakken of door handelsverdragen met desastreuze gevolgen te bevechten. Ook verschenen in 2010 en 2016 uitgebreide notities met voorstellen onder het motto *Hart voor de zaak*.

Na de coronacrisis krabbelen ondernemers in ons land weer op en de SP wil graag weten hoe het gaat. Kom daarom naar de SP-

Ondernemersdag op 20 november. Economie-woordvoerder Renske Leijten bespreekt dan graag nieuwe plannen die laten zien dat de SP ook een partij is waar ondernemers welkom zijn!

Ben jij ondernemer en wil je graag in gesprek? Of ken jij ondernemers in je afdeling die hierin geïnteresseerd zouden zijn? Attendeer ze op de SP-Ondernemersdag. Aanmelden kan door een mailtje te sturen aan ondernemen@sp.nl, liefst voor 1 november.

Arend van Dam

BRANDWEER-ENQUÊTE

Weten politici voldoende van de brandweer? Wordt hun belangrijke werk voldoende gewaardeerd? Wordt hun mening wel gevraagd? De SP wil het weten en is daarom een enquête gestart voor brandweer-personeel, vrijwilligers en beroepskrachten. Via een korte vragenlijst probeert de SP de werkvloer een stem te geven in het politieke debat tussen de Tweede Kamer en de minister van Justitie en Veiligheid.

Kent u mensen die bij de brandweer werkzaam zijn? Breng de enquête dan vooral bij ze onder de aandacht. Bent u brandweerman of -vrouw? Vult u dan vooral de enquête in.

sp.nl/brandweer

We komen ook graag in contact met SP-leden die bij de brandweer werken. Als u dat ook op prijs stelt, kunt u mailen naar Nicole Temmink, fractiemedewerker in de Tweede Kamer: ntemmink@sp.nl

DE SP ZET ZICH IN VOOR MENSELIJKE WAARDIGHEID, GELIJKWAARDIGHEID EN SOLIDARITEIT

TRIBUNE IS EEN
UITGAVE VAN DE
SOCIALISTISCHE
PARTIJ (SP) EN
VERSCHIJNT
11 MAAL
PER JAAR

Redactie
Diederik Olders (h), Lesley Arp
Daniël de Jongh, Peter Sas
Xander Topma

Vormgeving
Nenad Mečava, Gonnie Sluijs

Aan dit nummer werkten mee
Robin Bruinsma, Maurits Gemmink
Karen Veldkamp

Omslag
Beeld: Nenad Mečava

Illustraties
Arend van Dam
Wim Stevenhagen

De Tribune op Internet
sp.nl/nieuws/tribune

Abonnement
€ 5,00 per kwartaal (machtiging)
of € 20,00 per jaar (acceptgiro).
Losse nummers € 1,75.
SP-leden ontvangen de
Tribune gratis.

SP algemeen
T (088) 243 55 55
F (033) 462 55 12
sp@sp.nl
sp.nl

Abonnementen- en ledenadministratie
Snouckaertlaan 70
3811 MB Amersfoort
T (088) 243 55 40
E administratie@sp.nl

Redactie Tribune
Snouckaertlaan 70
3811 MB Amersfoort
T (088) 243 55 42
F (033) 462 55 12
E tribune@sp.nl

De Tribune in gesproken vorm
Belangstellenden voor de Tribune op cd kunnen contact opnemen met de SP-administratie.

Incasso contributie

Veel leden van de SP betalen hun contributie via een incassomachtiging. Sinds 1 oktober 2013 incasseert de SP het bedrag van de contributie in de eerste week van elk kwartaal. Daarbij vermelden we, conform wettelijke regels het betreffende lidnummer en het zogeheten incassanten-ID van de SP, te weten NL86ZZZ403462460000. Bij vragen over contributie-inning, kunt u contact opnemen met de ledenadministratie van de SP, via (088) 243 55 40 of administratie@sp.nl

Tenzij anders vermeld, is op de inhoud van deze publicatie de Creative Commons Naamsvermelding-Niet Commercieel-GeenAfgeleideWerken 3.0 Nederland licentie van toepassing. <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/nl>

IN DIT NUMMER

50 jaar Tribune

Ouder dan de SP

6

Agniesebuurt

'SP-wijk' veryupt

10

Woonopstand

Kookpunt bereikt

13

'Ik hoor erbij'

Gevlucht uit Afghanistan

22

Verkiezing partijbestuur

Informeer je, doe mee, stem

26

4 Actueel: Wel Grand Prix, geen festivals?

17 Tandarts Didi Landman krijgt Gouden Roeispaan

28 LinksVoor: Op Petra van Werven kun je bouwen

29 Rode denkers: Domela Nieuwenhuis, eerste socialist in de Kamer

18, 19, 20, 21 Nieuws 30 Prikbord 31 Puzzel

32 Theo de buurtconciërge

COLUMN

Beleggen doe je maar met pindakaas...

...maar niet met onze woningen! Dat was slechts een van de vele creatieve bordjes die ik tegenkwam bij het Woonprotest in Amsterdam. Met duizenden anderen kwamen veel SP'ers in actie om betere politieke keuzes af te dwingen. Mensen pikken het niet langer. En terecht!

Een betaalbare woning vinden is bijna onmogelijk. Maar de wooncrisis is geen natuurverschijnsel. Het is het gevolg van foute politieke keuzes. Onze huisvesting is onder tien jaar Rutte, met steun van veel andere partijen, een woningmarkt geworden. Maar wonen is een recht.

Wij hebben onze woonplannen al lang klaarliggen en we voeren door het hele land al jaren acties, bijvoorbeeld tegen de sloop van betaalbare huizen, tegen de hogere huren en voor goed onderhoud van huizen. We willen dat nu eindelijk de verhuurderheffing wordt afgeschaft, zodat dat geld door corporaties besteed kan worden aan het verbeteren en bouwen van huizen en het verlagen van de huren. We breken de macht van beleggers, door ze meer belasting te laten betalen en door een woonplicht in te voeren. Want een huis is om in te wonen en niet om rijk van te worden.

En: het eerste zorgbuurthuis in mijn eigen Oss komt eraan. Laten we snel op veel meer plekken zorgbuurthuizen bouwen, zodat ouderen die dat willen daarnaartoe kunnen verhuizen – zo komen er ook nog eens woningen vrij voor een gezin of starter.

Het allerbelangrijkste is dat we, na tien jaar Rutte, heel anders naar wonen gaan kijken. Het is niet normaal dat pandjesbazen slapend rijk worden. Het is niet normaal dat mensen zich scheel betalen aan een woning. We moeten van woningmarkt naar volkshuisvesting.

Het volgende woonprotest is al gepland op 17 oktober in Rotterdam. Wij gaan door! Want een betaalbaar huis is geen luxe, dat is een recht.

Lilian Marijnissen
fractievoorzitter SP

OORVERDOVEND STILLE ZOMER

Niet alleen de wooncrisis deed onlangs de straten volstromen met demonstranten. Ook mensen die snakten naar een festival of feestje en degenen die hier hun brood mee verdienen lieten luid en duidelijk van zich horen. SP-Tweede Kamerlid Peter Kwint snapt hun frustratie: 'Als je elke keer als speelbal van de politiek wordt gebruikt, dan denk je: laat ons toch gewoon weer.'

OP 21 AUGUSTUS kwamen er tienduizenden mensen op de been om te protesteren tegen de impact van de coronamaatregelen op de evenementensector. Hun eis: dat evenementen vanaf 1 september weer onder volledige capaciteit konden plaatsvinden. Het protest werd gehouden onder de vlag *Unmute Us*, omdat de overheid volgens de organisatoren de mute-knop heeft ingedrukt voor hun sector.

De demonstraties hadden de sfeer van de festivals en clubavonden waar de actievoerders al ruim een jaar naar snakten, met rondrijdende geluidswagens en dj's. Volgens cultuurwoordvoerder Peter Kwint is *Unmute Us* 'een brede beweging van mensen voor, achter en op het podium. Met aan de ene kant evenementen- en festivalorganisatoren

- de professionele kant - en aan de andere kant mensen die denken: ik wil ook wel weer een feestje.'

Een reactie vanuit de regering op het protest bleef uit, waardoor *Unmute Us* feestgangers en werkers in de evenementensector opriep om op 11 september opnieuw de straat op te gaan. Een grote bron van frustratie voor de branche was het feit dat grote sportevenementen zoals de Dutch Grand Prix in Zandvoort intussen wel weer werden toegestaan door het kabinet.

Piek van De Jonge

In landen als België, Engeland en Duitsland konden liefhebbers van grote muziek-evenementen afgelopen zomer weer hun hart ophalen. Na de coronapiek in juli zette de

Vooraf ondoordacht versoepelingsbeleid deed het festivalseizoen de das om

Nederlandse regering juist abrupt een streep door grote festivals, evenementen en het nachtleven. Hierdoor was het in een klap gedaan met de 'Summer of Love' waar veel jongeren zich zo op verheugden. Het is vooral onvoorzichtig en ondoordacht versoepelingsbeleid geweest dat volgens Kwint het festivalseizoen de das om heeft gedaan.

Kwint: 'Toen de zomer begon was de boodschap *Dansen met Janssen*. Iedereen mocht open. Vervolgens ontstond er een coronapiek waar de sector volkomen onterecht de schuld van kreeg. Minister De Jonge heeft het voortdurend over een discopiek, maar het was zijn eigen piek. Meteen de dag nadat je een vaccin hebt gehaald gaan feesten is gewoon volkomen onverantwoord. Daarnaast kampte het toegangssysteem met QR-codes met storingen, waardoor mensen in blinde paniek werden binnengelaten. Tel daarbij op dat je afgelopen zomer wel naar de Grand Prix en naar voetbalwedstrijden mocht en dan snap ik wel dat mensen boos zijn.'

Driekwart volle bak

Na de tweede demonstratiegolf van *Unmute Us* werd bekend dat concertzalen, evenementenhallen en poppodia vanaf 25 september weer hun deuren mochten openen voor evenementen zonder vaste zitplaatsen, maar op maximaal 75 procent van de totale capaciteit. Jasper Goossens, woordvoerder van *Unmute Us* en ondernemer in de festivalbranche, noemde het 'volstrekt onrealistisch om op stel en sprong rendabele evenementen te organiseren op driekwart van de oorspronkelijke capaciteit.' Ook de sluitingsplicht van nachtclubs op middernacht was de protestbeweging een doorn in het oog.

Kwint: 'Het aantal besmettingen is nog best hoog, dus daardoor snap ik dat we voorzorgsmaatregelen moeten nemen.'

Tegelijkertijd komt die 75 procent wel heel erg uit de lucht vallen. Zodra je de deur van de zaal dichtgooit komen mensen elkaar toch wel tegen.'

Het voornaamste probleem zit volgens hem echter in het feit dat de meeste evenementen ook na deze versoepeling verlies zullen blijven draaien. 'Het is heel simpel: vrijwel geen enkel evenement is rendabel op 75 procent capaciteit. Als je een heel succesvol evenement hebt gespeeld je misschien net quitte. Daaruit blijkt maar weer dat er betere ondersteuning moet komen voor de bedrijven, werknemers, zzp'ers en artiesten', aldus Kwint.

Goede steunpakketten

Inmiddels hebben *Unmute Us* en enkele grote spelers uit de evenementenbranche besloten de staat voor de rechter te dagen. Zij willen vanaf 25 september weer op 100 procent capaciteit kunnen draaien: zowel 's avonds als 's nachts. Hoewel Kwint zelf aanwezig was bij een *Unmute Us*-demonstratie in Nijmegen om de cultuursector moed in te spreken, kan hij zich niet vinden in alle eisen van de beweging: 'Deels is het ook een demonstratie voor Testen voor Toegang. Ze willen dat mensen met een toegangsbewijs de kans krijgen om terug naar normaal te gaan. Zelf denk ik dat het beter is om mensen te stimuleren om zich te vaccineren, dan ze op deze manier te gaan pushen.'

Kwint: 'Ik heb de actievoerders in Nijmegen laten weten dat we het misschien niet over alles eens zijn, maar wel over de manier waarop er met de sector wordt omgegaan. Als SP zullen we ervoor blijven knokken dat de evenementenbranche zo snel mogelijk open mag, mits dat veilig kan. Tot die tijd moeten er goede steunpakketten zijn. Anders maak je de sector weer kapot.' •

Tekst Lesley Arp
foto ANP / Manon Bruininga©

Jannie Visscher
voorzitter SP

Er gaat verandering komen...

Het kan niet langer zo doorgaan met de opwarming van de aarde. En met de vele miljoenen overheids subsidie voor de grote vervuilers terwijl steeds meer mensen grote moeite hebben om de energierekening te betalen. Het kan niet langer zo doorgaan dat de economie bloeit, de winsten de pan uitrijzen maar de mensen die het werk doen moeite hebben om de eindjes aan elkaar te knopen. Het kan niet langer zo doorgaan dat banken als ABN AMRO woekerrentes aan hun klanten rekenen terwijl ze met geld van ons allemaal op de been zijn gehouden. De zorg, de huren, de lonen; steeds meer mensen zien dat het zo niet langer kan.

Roodgloeiend stond de jaarlijkse Troontelefoon dan ook. Op Prinsjesdag konden mensen na de Troonrede met SP-Kamerleden bellen; veel meer mensen dan een jaar geleden wisten ons te vinden.

De tijd is rijp voor verandering, dat is duidelijk. De bellers op Prinsjesdag zochten contact met een partij die het als haar taak ziet om te zorgen dat het ook echt beter wordt. Met voorstellen in de Tweede Kamer, ondersteund door organisatie van mensen in het hele land. Het is, als voorbeeld daarvan, ons gelukt om een flink bedrag voor de zorgsalarissen te regelen. Handtekeningen, acties, buurten, filmpjes, demonstraties, schoenen verzamelen; het is het succes van al die SP'ers in de afdelingen die volhouden.

Er gaat verandering komen. Want SP'ers geven niet op. Laten we samen met mensen hun 'het kan zo niet langer' omzetten in het samen afdwingen van verandering. Over volhouden gesproken: de Tribune bestaat deze maand 50 jaar! •

50 JAAR TRIBUNECOVERS DOOR DE OGEN VAN DE TRIBUNE-

nr 3 1971 rode tribune
marxistisch-leninistisch
maandblad

In die tijd werden tekst en beeld nog met de hand geknipt, geplakt, met de reprocamera opgenomen en daarna op film gezet (vooral te zien aan de takken bij de soldaten, die 'subtiel vrijstaand' gemaakt zijn met schaar of mes.) Daarna werd het op een plaat belicht en naar de drukpers verstuurd. De binnenkant werd in één kleur gedrukt (zwart). Er bestond toen nog geen vast logo.

nr 10 1971 de tribune
marxistisch-leninistisch
maandblad

In oktober 1971 werd het woord 'rode' weggelaten en heette het blad voortaan *de tribune*. In het begin gebruikte men allerlei verschillende lettertypes. Bij dit nummer het gebruik op de cover van kapitalen (hoofdletters). De ruimtes tussen de woorden zijn niet overal gelijk, waaraan je kan zien dat het handwerk is.)

nr 11 1972 de tribune
Socialisties maandblad

Het marxistisch-leninistisch maandblad heeft plaatsgemaakt voor het Socialisties maandblad, alhoewel Marx en Lenin nog wel in de afbeelding bovenin staan. Durf te strijden, durf te winnen is de nieuwe kreet! Ook hier weer een ander gebruik van het lettertype en de vernieuwing is een foto rechtsbovenin, als aandachtstrekker.

nr 4 1973 de tribune
maandblad van de
socialistische partij

Marx en Lenin zijn verdwenen bovenin, de nummering is meer subtiel. De rode balken bovenin zijn tot 2 teruggebracht. De fotokwaliteit verbetert ook, het raster van de foto is minder grof dan de vorige. En er is nog geen logo te vinden.

nr 1 1993 TRIBUNE
niewsblad van de
socialistische partij

Het begin van een andere vormgeving. De highlights worden uitgelicht met wat portretfoto's. De paginagrote foto blijft behouden, en er zit wat meer orde in de tekst, al blijft de witte tekst nog wat moeilijk leesbaar. Het is duidelijk te zien dat de computer zijn intrede heeft gedaan.

nr 1 1995 TRIBUNE
niewsblad van de
socialistische partij

De schrijfwijze van 'socialistische' werd moderner, en het logo gestileerd. Het woord Tribune is nu een vette letter, het is nog steeds niet gelukt om dit eenduidig te maken. Maar het begin is er.

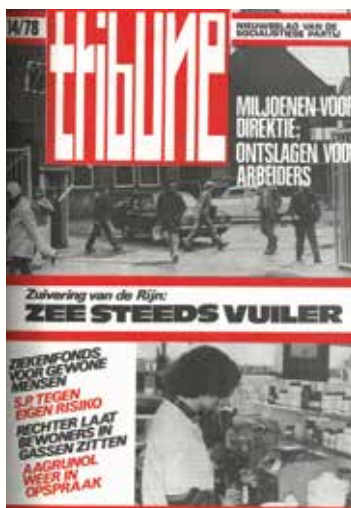
nr 9 2001 TRIBUNE
niewsblad van de SP

Een 'vliegende tomaat' is de grote vernieuwing. De paginagrote foto heeft plaatsgemaakt voor meerdere foto's en teksten, wat het geheel een zeer chaotische indruk geeft. Het is duidelijk dat de bladenman van Nieuwe Revu zijn stempel heeft achtergelaten.

nr 9 2001 TRIBUNE
niewsblad van de SP

De paginagrote foto komt terug, en er is 1 lettertype gebruikt in verschillende groottes, waardoor er meer rust komt op de pagina.

nr 14 1978 **tribune**
nieuwsblad van de
socialistische partij

nr 15 1980 **tribune**
nieuwsblad van de
socialistische partij

nr 1 1983 **tribune**
nieuwsblad van de
socialistische partij

nr 22 1988 **DE TRIBUNE**
nieuwsblad van de
socialistische partij

Het woordje 'de' is weggelaten, de erg versmalde en uitgerekte letter voor tribune is voor die tijd 'modern'. De rode balken zijn dikke lijnen geworden, maar de variatie aan lettertypes blijft. De tekst in de bovenste foto gaat zelfs dwars door de hoofden heen. De enige constante tot nu toe is dat het geheel nog steeds in zwart en rood gedrukt wordt.

Daar is een logo. Het eerste logo van de SP. Het woord 'tribune' is nu gezet in een schreefletter, tot nu toe werden er alleen schreeflozen gebruikt. (wel of geen haakjes aan de uiteinden van de letter). Wat opvalt is dat de rest van de tekst overal hetzelfde lettertype is: fijn! Voor 't eerst ook meer kleur op de cover, met een zwart vlak onder onder de foto, wat waarschijnlijk een schaduwrand voorstelt.

Het jaar staat nu in miniletters onderaan. Het woord tribune is waarschijnlijk een bestaand lettertype, een wit papiertje eronder, uitknippen en door iemand met een vaste hand omlijnd. Genoeg ruimte in de lucht om het woord tribune schuin te laten zweven. Het gebouw is ook 'netjes' uitgeknipt. Het was zeer bewerkelijk in die tijd. Het valt op dat de cover de rustigste toe nu toe is.

Benieuwd of DE TRIBUNE een bestaand lettertype is, of dat het de makers zijn geweest in een creatieve bui. Het vermoeden is dat laatste want het logo bestaat nu in een zelfde soort stijl. Voor het eerst een paginagrote full-colorfoto op de voorkant. De kleuren van de tekst zijn wat 'slap', waardoor de tekst niet echt opvalt.

nr 2 2006 **TRIBUNE**
nieuwsblad van de SP

nr 1 2008 **TRIBUNE**
nieuwsblad van de SP

nr 8 2010 **TRIBUNE**
nieuwsblad van de SP

nr 9 2021 **TRIBUNE**
nieuwsblad van de SP

Het logo is door bureau Thonik gerestyled, het is nog steeds in gebruik. Dat logo is het enige verschil in de kop. Hier is een illustratie op de voorkant geplaatst in plaats van een grote foto, met daaronder een full color vlak.

De kop is nu aflopend gemaakt (boven en links van de pagina af), en de jaargang eronder geplaatst. Er werd gebruik gemaakt van rode transparante balkjes om de tekst uit te lichten. Wat opvalt is het ontbrekende logo. Zou dit een bewuste keuze zijn geweest?

De kop is weer breder en hoger gemaakt met daarachter een grote tomaat. De rode transparante balkjes hebben plaats gemaakt voor witte balkjes met rode tekst.

De huidige vorm heeft in 11 jaar kleine veranderingen ondergaan. De kop is alleen links aflopend, de tomaat subtieler gemaakt en de witte balkjes zijn verdwenen. Voor de rest hebben wij vormgevers hier natuurlijk niets op aan te merken.

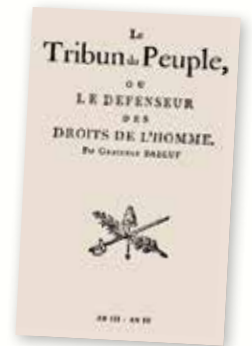
Knippen plakken snijden stencillen...

... vouwen en binden

50 JAAR, OF 57 JAAR, 125 OF TOCH 2600 JAAR TRIBUNE?

De Tribune bestaat 50 jaar deze maand. De jaargang (op de voorkant) is echter 57. En de SP viert volgend jaar pas haar vijftigjarig bestaan. Hoe zit dat?

DE NAAM TRIBUNE is afgeleid van Tribunus. Tribunus komt uit het latijn, waar het stamhoofd betekent; een magistraat, een hoofd van de tribus. Maar waarom is de in linkse kringen veelgebruikte titel Tribune vernoemd naar een topfunctie? Het Romeinse Rijk begon als een koninkrijk. De koningen begonnen zich al snel te misdragen, waarop na een revolutie het koningschap werd afgeschaft en er een republiek kwam. Het was wel een klassenmaatschappij; de Patriciërs – afstammelingen van de oorspronkelijk Romeinse families – hadden alle macht. De Plebejers waren mensen die ‘van buiten’ waren gekomen en een klein stukje land bezaten. Er was ook nog een (toen nog kleine) klasse van bezitslozen, de Proletariërs, en er waren slaven.

VVD-wetten

Hoewel er een aantal wetten was aangenomen om te voorkomen dat iemand zich de macht van een koning toe-eigende, waren alle wetten wel ruimschoots in het voordeel van de Patriciërs – zeg maar VVD-wetten. Dit, gecombineerd met een bijna permanente staat van oorlog, zorgde ervoor dat de Plebejers steeds meer in de schulden kwamen, en de Patriciërs steeds rijker werden.

Herkenbaar? De Plebejers wisten echter dat ze nodig waren als soldaat – ze begrepen de macht van hun klasse. Dus ze gingen staken. De Patriciërs raakten in paniek; zonder soldaten zouden ze snel verslagen worden door alle omliggende stammen en steden die ze in de voorbije jaren veroverd hadden. In de onderhandelingen werden niet alleen de ernstigste schulden kwijtgescholden, maar werd ook de macht gedeeld – een beetje. Vanaf nu was er de functie van – daar komt-ie – de Tribunus Plebis; de magistraat, tribuun van het volk. Deze werd door de Plebejers gekozen en had meteen al vrij veel macht. De tribuun was de start van de uitbreiding van de macht van het volk.

Le Tribun

Tijdens de Franse Revolutie – zo’n 2400 jaar later – bracht journalist en vroege socialist François-Noël Babeuf een krant uit waarin hij het opnam voor de armen. De krant heette ‘Le Tribun du Peuple’ – de Tribune van het volk. Het liep met Babeuf niet goed af – toen hij zijn opstandige woorden omzette in daden, wachtte hem in 1797 de guillotine. Maar de naam van zijn krant leefde voort; de naam Tribune werd wereldwijd nagevolgd – ook in Nederland.

Extra jaargangen

In maart 2007 schreef de toenmalig hoofdredacteur Elma Verhey (inmiddels overleden) een stuk over de geschiedenis van De Tribune in Nederland. De titel – om het nog moeilijker te maken: *125 jaar Tribune*. In het kort: al meer dan een eeuw wordt de naam Tribune door Nederlandse linkse partijen gebruikt; uiteindelijk kwam de naam bij de voorloper van de SP terecht; de Kommunistische Eenheidsbeweging Nederland/marxistisch-leninistisch (KEN/ml) gaf sinds 1964 de Rode Tribune uit. De Eenheidsbeweging slaagde er niet in de eenheid te bewaren; er kwam weer een afsplitsing, in 1971. De afsplitsing die zich een jaar later in 1972 SP zou gaan noemen, gaf dus sinds oktober 1971 de Tribune uit. Als jaargang van het eerste nummer werd opgegeven: *jaargang 7*. De boodschap was dus: dit is de échte opvolger van de Rode Tribune. Vandaar dat we sinds 1971 de Tribune hebben, met zeven jaren extra jaargang. En vandaar dat de Tribune een jaar eerder dan de SP het vijftigjarig bestaan viert. •

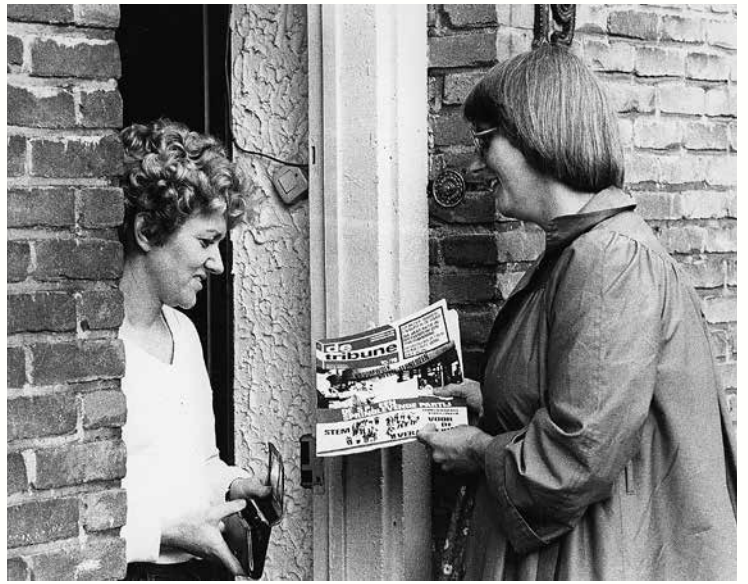
Lees hier het stuk uit 2007:
sp.nl/ZSJ

Tekst Diederik Olders en Daniël de Jongh

... verzendklaar maken

... en langs de deur.

NIETJES, BLOTE BUIKEN EN GRUZELEMENTEN

De eerste Tribunes werden als losse vellen bij de afdelingen bezorgd. Daar werden ze door vrijwilligers geraapt, gevouwen en geniet. Veel werk, maar de komst van de kant-en-klaar afgeleverde Tribune werd niet overal verwelkomd. Zonder dit vrijwilligerswerk vreesden sommige afdelingen een teloorgang van de moraal in de afdeling en van de band met de samenleving.

De oudste Tribunebezorger ooit is vermoedelijk Dirk van Duijn uit Noordwijk aan Zee. In 2018 stond hij in onze rubriek LinksVoor, op 92-jarige leeftijd. Hij fietste elke maand 13 kilometer naar Leiden om Tribunes op te halen. Die bracht hij vervolgens te voet rond in Noordwijk en Noordwijkerhout, zo'n 6 kilometer verderop.

Van auteursrecht had de Tribuneredactie in de beginjaren nog nooit gehoord. Foto's werden gewoon uit de krant geknipt en gekopieerd en geen haan die ernaar kraaide.

De Tribune verscheen aanvankelijk 2 maal per maand. Er is door een aantal afdelingen hevig geprotesteerd toen dit werd teruggeschroefd naar eens per maand.

In de jaren negentig maakte de Tribune naam met spraakmakende onderzoeksjournalistiek. Zo werden in *De man die Groningen in zijn zak heeft* de dubieuze banden onthuld tussen politici en Koop Tjuchem-directeur Henk Koop. Hij spande daarop een serie rechtszaken aan, die de redactie allemaal won.

Begin jaren zeventig bracht Nijmegenaar en mede-oprichter van de SP Hans van Hooft sr. eigenhandig twee keer per maand een stapeltje Tribunes naar de Arnhemse afdeling. Midden in het Spijkerkwartier, de roemruchte rosse buurt. Het werd door de werkende vrouwen daar niet altijd gewaardeerd: 'Ga eens weg, je staat voor m'n raam!'

In juni 2006 sierden Gaby en Gilad de voorpagina van de Tribune, met hun hondje. Zij streken tegen sloop van hun wijk Crooswijk. De blote buik van de zwangere Gaby leidde tot enkele opzeggingen: "Onbeschaamd." Het mocht de strijd niet deren. In september 2013 meldde de Tribune dat Crooswijk eindelijk van de sloophamer was gered. Gaby en Gilad prijkten opnieuw op de voorpagina: twee kinderen rijker en hun hondje met een grijs snoetje.

Ooit publiceerde de Tribuneredactie een ingezonden brief waarin het voorgaande nummer van voor tot achter en van onder tot boven werd afgekraakt. Met daaronder als antwoord van de redactie: "En wat vond u van de nietjes?"

In 1989 is voor het eerst een computer aangeschaft. De overgang van het knippen en plakken van stroken en met een pen lijntjes trekken was niet alleen opmaaktechnisch een grote stap. Met engelengeduld moest vormgever Herman Beekers zijn redacteurs uitleggen hoe ze hun teksten op een floppy konden aanleveren.

Een van de SP-kaderleden van het eerste uur is Theo Coşkun. Volgens geruchten in de partij leverde het uitventen van het partijblad hem zijn charmante scheve mond op. Maakte hij een halve eeuw geleden echt een schuiver met zijn brommertje doordat er een tas Tribunes tussen de spaken kwam? Coşkun: 'Zo'n val met een overbeladen brommer heb ik inderdaad eens gemaakt, ja. Maar dat was al een paar jaar later. Mijn kaak ging aan gruzelementen bij een aanrijding, in 1972. Ik werd geraakt door een auto, vloog door de lucht en landde op een stilstaande auto.' Hij was wel op SP-missie: 'Ik was op mijn bromfiets op weg naar een meisje om haar SP-lid te maken.'

De SP-afdeling met het grootste bezorgingsgebied is Súdwest-Fryslân. Als gevolg van gemeentelijke herindelingen moeten Tribunebezorgers hier de halve elfstedentocht afleggen.

**VAN SP-BUURT NAAR
'SPEELTUIN VOOR VOLWASSENEN'**

AGNIESEBUURT VERHIPT

Oude volksbuurten in grote steden worden in een rap tempo 'ontdekt' door hippe hoogopgeleiden. Gentrificatie noemt men het ook wel. Ook de Rotterdamse Agniesebuurt, waar jarenlang het SP-hoofdkantoor zetelde, ontkomt niet aan dit fenomeen.

Theo Coşkun bij het voormalige SP-pand.

IN DE VIJVERHOFSTRAAT 65 zijn vijfendertig jaar lang talloze folders gedrukt en demonstratiebordjes in elkaar geniet. Na de verhuizing van het SP-partijkantoor naar Amersfoort in 2012 werd het oude hoofdkwartier getransformeerd tot gezinswoning. Slechts de tomaatvormige raamkozijnen – inmiddels blauw geschilderd – herinneren aan de bijzondere geschiedenis van het pand.

Verscholen achter de Vijverhofstraat 135, een paar meter verderop, ligt een ecologische binnentuin: de #oogstmetmij-mee tuin. SP'er van het eerste uur Theo Coşkun haalt er herinneringen op aan de 'oude' Agniesebuurt, waar hij in 1978 heen verhuisde. Vanaf een van de omliggende balkons klinkt zomerse salsamuziek.

Coşkun: 'Toen ik hier kwam, werkte er slechts anderhalve man en een paardenkop voor de SP. Omdat ik zo dicht bij het hoofdkantoor woonde moest ik er natuurlijk voor iedere scheet naar toe'. De betrokken buurtbewoner merkt dat de Agniesebuurt vandaag de dag enorm gewild is onder woningzoekenden. De korte loopafstand tot het centrum speelt

De Hofbogen; vroeger rook het er naar drukwerk van het actiemateriaal, nu naar slow coffee.

‘Het stadsbestuur wil mensen met geld aantrekken’

daar volgens hem zeker een rol in: ‘Locatie is alles’.

Verbannen

Deze gentrificatie – veryupping in de volksmond – is een fenomeen dat je in meer Rotterdamse wijken terugziet. ‘In Oud-Charlois, de wijk van mijn ouders, is hetzelfde aan de hand’, vertelt Robert de Klerk. Jarenlang was hij grafisch vormgever voor de SP, maar sinds anderhalf jaar werkt hij weer in de Agniesebuurt als docent op het Grafisch Lyceum Rotterdam. Het viel hem op dat ondernemingen met een rafelrandje – denk aan een coffeeshop en een partycentrum – in korte tijd plaats hadden gemaakt voor trendy ingerichte zaakjes, zoals koffiebar Man met Bril en een ‘indoor jeu de boules-hal’ die wordt gepromoot als ‘Mooie Boules, speeltuin voor volwassenen’. (‘het franse ‘Boules’ spreek je uit als *boel*-red.)

Hoewel in veel andere Rotterdamse buurten de oorspronkelijke bewoners plaats moeten maken voor de bouw van prijzige huur- en koopwoningen, kent de Agniesebuurt nog een hoog percentage sociale huur. De sloop-nieuwbouwpraktijken zoals in de Rotterdamse Tweebosbuurt, die zelfs tot kritiek

vanuit de Verenigde Naties leidden, zijn een uitwerking van de gemeentelijke Woonvisie waar de SP al jaren fel tegen ageert. ‘Het stadsbestuur wil mensen met geld aantrekken en sociale woningbouw voor een deel verbannen naar de randgemeenten’, aldus Coşkun.

De ‘verhipping’ van de Agniesebuurt is volgens Coşkun opmerkelijk genoeg juist mede het gevolg van het feit dat groot-scheepse sloopplannen van corporatie Havensteder door de financiële crisis werden geschrapt. ‘Sindsdien ging de gemeente over tot wat men ‘organische gebiedsontwikkeling’ noemt. Staat er iets leeg, dan stop je er bijvoorbeeld kunstenaars in’, vertelt hij. De kleine hoeveelheid woningen in particulier bezit, met name gelegen aan de Schiekade en Noordsingel, hebben de afgelopen jaren een gigantische prijsstijging meegemaakt. ‘Voor bovenwoningen die in 2005 anderhalve ton waard waren betaal je nu bijna een half miljoen,’ vertelt Coşkun.

Nieuw icoon

Het actiemateriaal van de SP werd vroeger gedeeltelijk opgeslagen in ‘de

Groenten op het dak van de Vijverhofstraat

Brommen is hip in de voormalige gevangenis.

boogjes': opslagruimtes in het Hofbogen-viaduct, het rijksmonument dat dwars door de wijk loopt. Tegenwoordig zijn de boogjes een thuishaven voor creatieve ondernemers. Ook koffiebrander 'Man met Bril' – 'De grap is dat hij zijn ogen inmiddels heeft laten laseren', vertelt De Klerk – is gehuisvest in een van de boogjes. Op het terras zitten volgens Coşkun geregeld twintigers en dertigers achter hun laptop te werken. Vroeger dienden de boogjes als opslagplaatsen voor de bloemenmarkt en de schoenmaker, vertelt de SP-veteraan die ook actief is in de Wijkraad Agniesebuurt.

De gemeente heeft plannen voor een openbaar park op het dak van het voormalige spoorviaduct: een 'nieuw icoon' dat de wijken van Rotterdam Noord met elkaar moet verbinden. Het is volgens Coşkun een wens van de buurt zelf: 'Toen ik in 2018 nog in de Gebiedscommissie van Rotterdam Noord zat was er inmiddels al 18 jaar over dat plan geluld. Dat monument was namelijk in de maag van de woningcorporaties gesplitst, maar die mochten zich op een gegeven moment enkel nog met wonen bezighouden. Twee jaar geleden is het uiteindelijk verkocht aan een vastgoedontwikkelaar. Sindsdien lijkt dat park er echt te gaan komen in nauw overleg met de bewoners.'

Bakfietsen in de bajes

Onderdeel van de Agniesebuurt is het

Zomerhofkwartier, dat van de gemeente en projectontwikkelaars de hippe bijnaam ZOHO heeft gekregen. Op het voormalige bedrijventerrein moeten de komende jaren om en nabij 600 woningen verrijzen, waarvan 150 sociaal. Het feit dat de projectontwikkelaars ZOHO als onderdeel van het centrum bestempelden in plaats van zijn Agniesebuurt riep de nodige ergernis op bij Coşkun: 'Het laat ook zien dat het stadscentrum, met alles wat daarbij komt kijken, aan het uitdijen is.'

Vlak over de grens van de Agniesebuurt, in het Oude Noorden, is een voormalige gevangenis omgetoverd tot een fonkelnieuw buurtje waarvan de woningen zo uit de glossy pagina's van een lifestyleblad zouden kunnen komen. Coşkun noemt het 'gentrificatie op en top'. 'Toen mijn dochters nog klein waren hadden ze plannen voor een wijkpark op deze plek, maar ook hier is heel lang niets gebeurd', vertelt hij. Het fietspad dat door deze 'Tuin van Noord' kronkelt heeft een naam met een knipoog gekregen: 'Het rechte pad'.

Monjé's moestuin

Toch is nog lang niet alles gepolijst en verhipt in de Agniesebuurt. Zo worden naast 'Mooie Boules' dakloze jongeren opgevangen. In de Zwartjanstraat kunnen de bewoners met een kleinere beurs nog altijd terecht voor de betaalbare groenteboer

Robert de Klerk in de ecologische binnentuin.

en bakker. Ook is er hier en daar nog een ouderwetse bruine kroeg te vinden, waar mensen niet de wenkbrauwen fronsen als je een eenvoudig pilsje bestelt.

Opvallend is dat de gentrificatie van de Agniesebuurt pas in een stroomversnelling kwam nadat de SP vertrok. De Klerk en Coşkun grappen of er wellicht sprake is van een oorzakelijk verband. Al was de SP in sommige opzichten misschien wel de tijd ver vooruit. Coşkun: 'Daan Monjé, onze vroegere politiek secretaris, verbouwde al groenten op het dak van de Vijverhofstraat. Tegenwoordig lijkt het alsof haast iedereen in de Agniesebuurt een moestuin heeft.'

tekst Lesley Arp
foto's Maurits Gemmink

SP-KAMERLID SANDRA BECKERMAN OVER DE WOONCRISIS

WOONMARKT OF WOONRECHT

Ruim 15.000 mensen gingen de straat op tijdens het eerste Woonprotest. De gevolgen van de wooncrisis zijn overal zichtbaar: huren schieten al jaren omhoog, wachtlijsten lijken oneindig en de koopmarkt is oververhit. Maar hoe zijn we eigenlijk op dit kookpunt beland? SP-Kamerlid Sandra Beckerman vertelt hoe het zo ver heeft kunnen komen: 'Het begint met het grote besef dat wonen weer een recht moet worden en niet aan de markt kan worden overgelaten.'

DE MARKT REGEERT

Al decennialang maakt de politiek keuzes die niet het woonrecht maar de markt versterken. Toenemende ongelijkheid en een enorme wooncrisis zijn het gevolg. Deze ingrepen, gedaan door verschillende kabinetten en partijen, vormden de basis:

 Hypotheekrenteaftrek wordt ingezet zodat meer mensen huizen kopen (jaren '80)

 Woningcorporaties worden verzelfstandigd (1995)

 Woningbezit wordt niet meer als vermogen gerekend door de belastingdienst (2001)

 Woningcorporaties betalen voortaan vennootschapsbelasting (2008)

 Kraken wordt verboden (2010)

 Ministerie van Volkshuisvesting wordt afgeschaft (2010)

 Er komen wettelijke inkomenseisen voor sociale huur (2011)

 Verhuurdersheffing (belasting op sociale huurwoningen) wordt ingevoerd (2013)

 Jubelton wordt ingevoerd. Ouders mogen 100.000 euro belastingvrij schenken aan hun kind voor de aankoop van het eerste huis (2013)

 Inkomenseisen voor sociale huur worden aangescherpt, WOZ-waarde telt mee in de huurnorm (2015)

 Tijdelijke huurcontracten worden ingevoerd (2016)

 Regels voor het verkrijgen van een hypotheek worden verruimd (1990-2008 & 2016-2021)

 Overdrachtsbelasting voor starters voor woningen tot 4 ton wordt afgeschaft (2021)

Bron: VPRO/Tegenlicht

BECKERMAN: 'Kort gezegd betekent de wooncrisis dat mensen geen goed en betaalbaar huis kunnen vinden of behouden. Wachtlijsten voor sociale huurwoningen zijn in sommige gemeenten wel 22 jaar. Kwaliteit van de sociale huur gaat achteruit en de huren zijn veel te hoog. De vrije sector is tegelijkertijd onbetaalbaar voor heel veel mensen. Daar zijn enorme huren en steeds meer tijdelijke huurcontracten. Als je een woning wil kopen dan zijn de huizenprijzen gigantisch. Starters komen er niet meer tussen en kleine en grote beleggers kopen de woningen op. Dat is in de kern het probleem waar we voor staan.'

De wooncrisis heeft dan ook grote gevolgen voor heel veel mensen. Beckerman: 'De afgelopen jaren zijn de mensen een steeds groter deel van hun inkomen kwijt aan woonlasten. Vooral huurders, mensen met een laag en gemiddeld inkomen, komen daardoor heel erg in de knel. De huurprijzen zijn onder Rutte met 35 procent gestegen. Dan zie je dat een kwart van de huurders te weinig geld overhoudt om in noodzakelijk levensonderhoud te voorzien. De helft van de huurders heeft moeite om rond te komen.'

Voor de oorzaken van deze crisis moeten we wat Beckerman betreft naar Den Haag kijken: 'De wooncrisis is een politieke crisis. Het is het gevolg van politieke keuzes. Het wordt soms nog gepresenteerd als een soort natuurramp. Alsof het zo ineens ontstaan is. Maar dit is echt het gevolg van politieke keuzes waarbij niet het woonrecht maar de markt centraal staat. Het is een blind geloof en blind vertrouwen dat de markt het beter kan. Dat zie je in alles.'

Opeenstapeling van beslissingen

Volgens Beckerman is het heilige geloof in de werking van de markt de bron van veel foute beslissingen: 'Er is niet één aanwijsbare keuze waardoor we nu in deze crisis zitten maar het is een opeenstapeling van decennialang aan beslissingen vanuit marktdenken. Dit gebeurde met de VVD voorop, maar ook vaak met enthousiasme van het CDA, PvdA en D66 die daarin zijn meegegaan. Voor de huursector begint het al in de jaren 90 met het verzelfstandigen van woningbouwcorporaties. Het steeds kleiner maken van de volkshuisvesting en dat zien als iets voor een hele kleine doelgroep, dus echt alleen de allerlaagste inkomens.' Ze vervolgt: 'Na het verzelfstandigen van de woningbouwcorporaties zijn zij zich echt als bedrijven gaan gedragen. De huren stegen

enorm en onderhoud bleef achter. Een andere belangrijke beslissing is ook het opheffen van het Ministerie van Volkshuisvesting tijdens het eerste kabinet-Rutte. Maar ook de verhuurdersheffing, het nog verder belasten van huurders waardoor er nóg minder gebouwd kan worden, nóg minder aan onderhoud en verduurzaming gedaan kon worden en de huren weer stegen. Alleen politieke keuzes vanuit marktdenken die hebben geleid tot de crisis waar we nu in zitten.'

Deze ingrepen raken met name de sociale huur. Door het tekort aan sociale huurwoningen is ondertussen de huurprijs in de vrije huursector geëxplodeerd. Op deze woningen zit, in tegenstelling tot sociale huurwoningen, geen maximum huurprijs. Ook hier wijst Beckerman naar het markt-

foto Wiebe Kiestra

Lillian Marijnissen en Sandra Beckerman met andere SP'ers tijdens het grote woonprotest in Amsterdam.

denken dat voor grote problemen heeft gezorgd: 'In de vrije sector zijn de helft van de contracten nu tijdelijk. Dan moet je er na hele korte tijd weer uit en dat betekent dat je geen toekomst kan opbouwen. Dan zijn de huurders echt passant. Dat betekent natuurlijk ook heel veel voor de buurt. Verhuurders kunnen na twee jaar weer een hogere aanvangshuur rekenen aan nieuwe huurders. Met hoe moeilijk het is om nu aan woning te komen zorgt dat voor enorme huurprijzen.'

Koopprijzen exploderen

In de koopsector spelen beleggers een belangrijke rol. Zij kopen op grote schaal woningen op en drijven zo de prijzen op. Beckerman geeft aan dat ook dit actief beleid is van de overheid: 'Bij kopen zijn er veel factoren tegelijk die voor de prijsstijging zorgen. Bijvoorbeeld de rente op spaargeld

'We moeten de volkshuisvesting samen opeisen'

die de Europese Centrale Bank laag houdt. Omdat spaargeld dus weinig oplevert, wordt dat geld belegd in woningen, wat vervolgens weer de prijzen opdrijft. Dan heb je het over hele grote beleggers zoals bijvoorbeeld Blackstone maar ook kleine beleggers. Zij kopen massaal woningen op. Soms laten ze die zelfs leegstaan. In andere gevallen gaan ze verbouwen voor de verhuur en gooien ze huren omhoog. Dat doen ze wereldwijd. De wooncrisis is internationaal. Zij misbruiken de situatie en maken enorme winsten. Dat moet de overheid direct aanpakken.'

Beckerman geeft aan dat de regering dat nu niet doet maar deze ontwikkeling zelfs stimuleert: 'Beleggers worden niet geweerd maar juist getrokken. Minister Stef Blok ging helemaal naar Azië toe om daar mensen op te roepen om onze woningen te kopen. Hij riep op om te beleggen in onze huurwoningen en Nederland zou er dan voor zorgen dat er mooie winsten te behalen zijn. De Verenigde Naties zegt ook: wonen is één van de grootste *businesses* ter wereld geworden. Woningen zijn nu koopwaar en niet meer een thuis.'

Wonen is nu één van de grote aanjagers van de ongelijkheid in Nederland

BEWONERS DE BAAS BIJ DE CORPORATIES

Na de verzelfstandiging van de woningcorporaties zijn zij zich als bedrijven gaan gedragen. Huren rezen de pan uit en onderhoud bleef achter. Bestuurders misbruikten hun positie en streken gigantische sommen huurdersgeld op als salaris. Het resultaat? Debacles zoals bij woningbouwcorporatie Vestia waar de huurders de rekening voor moesten betalen.

De SP wil dat woningbouwcorporaties verenigingen worden waar de huurders het voor het zeggen hebben. Zij gaan samen bepalen waar de huurgelden aan worden besteed. De verhuurderheffing en winstbelasting voor corporaties schaffen we af. Dat geld wordt geïnvesteerd in het nationaal bouwplan en gebruiken we voor verlaging van de huren, de bouw van huizen, verduurzaming van oudere woningen en het bouwen van nieuwe voorzieningen in buurten.

foto Maurits Gemmink

Huurders van woningbouwcorporatie Vestia bieden een Zwartboek met klachten aan op het hoofdkantoor van Vestia in Rotterdam.

Waar nu in de volle politieke breedte consensus over lijkt te zijn, is de noodzaak om nieuwe woningen te bouwen. Dat gaat alleen niet de hele oplossing zijn volgens Beckerman: 'Die miljoenen woningen bouwen heeft geen zin als mensen die woningen vervolgens niet kunnen betalen. Dat is nu het grote probleem. Heel veel woningen die nu worden gebouwd zijn gewoon niet betaalbaar. Dus bouwen is geen oplossing als je niet zorgt dat mensen er ook in kunnen wonen. Dat zie je nu ook gebeuren.'

Aanjager van ongelijkheid

Dat wonen als markt wordt gezien en niet als recht, heeft meer gevolgen: 'Heel lang is het zo gezien dat als je beter je best doet en harder werkt, je er wel komt. Die droom is nu veel verder uit beeld. Heel veel jongeren dachten dat ze uiteindelijk zouden kunnen kopen en het dus goed zou komen. Maar dat is nu veel minder mogelijk. Wonen is nu één van de grote aanjagers van de ongelijkheid in Nederland.'

Toch ziet Beckerman nu wel een kentering ontstaan in de samenleving: 'Kijk naar de grote woningdemonstratie in Amsterdam en ook in Rotterdam en Den Haag. Kijk naar onze eigen acties met huurders waarbij het tegen de klippen op gelukt is om de huren te bevriezen. Ik zal de eerste zijn die zegt dat het niet genoeg is maar tegelijkertijd is het wel uniek. Het is sinds 1960 niet meer gebeurd. Dat hebben we weten te bereiken omdat we het collectief hebben gemaakt.'

Ze vervolgt: 'Het verleden en landen om ons heen tonen ons: als we samen in actie komen en gezamenlijk die strijd aangaan, dan kunnen we winnen. Daarvoor is meer nodig dan één keer stoom afblazen en de straat opgaan. We moeten echt volhouden en uitkijken met het geloof in valse profeten. Je hoort dat politieke partijen zeggen dat ze het ermee eens zijn maar ondertussen gebeurt er in Den Haag nog helemaal niks.'

De markt lost het niet op

Wat er nu in Den Haag moet gebeuren is voor Beckerman glashelder: 'Laten we de VVD buitenspel zetten. De VVD gelooft nog steeds in de helende werking van de markt. De andere partijen beweren in meer of mindere mate dat de markt niet de oplossing is. Maar wat we de afgelopen jaren hebben

gezien is dat die partijen elke keer weer hun ziel hebben verkocht voor de ideologie van meer markt. En zo zie je dat partijen prachtige woorden hebben voor de verkiezingen maar elke keer na de verkiezingen de VVD-agenda op wonen uitvoeren.'

Er is volgens Beckerman een nieuw politiek besef nodig: 'Het heeft geen zin om een onsje meer of minder te doen. Het heeft geen zin om een paar losse maatregelen te nemen. Dat is een druppel op een gloeiende plaat. Het begint met het grote besef dat wonen weer een recht moet worden en niet aan de markt kan worden overgelaten. Dat is cruciaal. Dan zul je alle maatregelen moeten nemen die daarvoor nodig zijn.'

Daarbij moet de overheid wat Beckerman betreft weer in een sterkte positie worden gebracht: 'Dat de overheid nu geen eigen instrumentarium heeft om in te grijpen; dat is nu natuurlijk het grote probleem. Als je het aan de markt overlaat en je breekt je eigen ministerie af dan wordt het vervolgens wel heel erg moeilijk om als overheid nog iets te doen. De SP is daarom absoluut voorstander van de terugkeer van het Ministerie van Volkshuisvesting. Maar je zult daarnaast juist gemeentelijk aan de slag moeten gaan. De markt lost het niet op. We moeten het zelf doen.'

Beckerman geeft aan dat de Tweede Kamer nu meteen aan het werk moet om de wooncrisis op te lossen: 'We kunnen het probleem niet oplossen met één of twee losse maatregelen. Maar voor heel veel van onze voorstellen is nu gewoon een Kamermeerderheid waar we mee aan de slag kunnen: er is nu een Kamermeerderheid om de vrije sector te reguleren, om foute verhuurders aan te pakken, om de verhuurdersheffing af te schaffen, om betaalbare huurwoningen te bouwen, om huren weer een echt alternatief te laten zijn en om een zelfbewoningsplicht in te voeren maar het gebeurt niet! We wachten allemaal op de VVD. Mijn pleidooi richting die andere partijen is dus: als je het echt meent, als je echt ziet hoe groot de wooncrisis is, dan is het nu tijd voor onze agenda en onze oplossingen. We moeten de volkshuisvesting samen opeisen.' •

tekst Xander Topma

GOUDEN ROEISPAAN VOOR TANDARTS DIDI LANDMAN

‘IK KAN NIET HEEL NEDERLAND HELPEN’

Eén dag per week is tandarts Didi Landman te vinden in het Erasmus ziekenhuis in Rotterdam. Daar helpt zij mensen die niet genoeg geld hebben voor een tandartsbezoek. Lilian Marijnissen zocht Didi op en verraste haar met het SP-eerbetoon voor mensen die tegen de stroom in roeien.

DAKLOZEN die hun hele gebit moeten laten trekken, een prothese die in drie stukjes is gebroken maar uit noodzaak toch wordt gedragen en mensen die maandenlang niet kunnen slapen van de gebitspijn, tandarts Didi Landman komt het allemaal tegen. De mensen die zij ziet kunnen geen normale tandarts betalen en blijven dus met grote gebitsproblemen rondlopen.

De van oorsprong Zuid-Afrikaanse Landman schrok toen ze ontdekte dat dit in Nederland aan de hand was: ‘Waar ik vandaan kom verwacht je dat. Het is een arm land en dat zie je aan de gebitten. Maar in Nederland, zo’n rijk land, ik kon het eigenlijk niet geloven!’

‘Te gek voor woorden’

Lilian Marijnissen is vol bewondering voor

het werk dat Landman doet en onderschrijft haar verbazing: ‘Aan iemands gebit kunnen zien hoeveel geld diegene heeft. Dat is toch echt te gek voor woorden in een land als het onze? De tandzorg moet zo snel mogelijk weer terug in de basisverzekering zodat we dit soort problemen voorkomen.’

Wat Landman het mooiste vindt aan haar werk is de dankbaarheid die het oplevert: ‘Je kan mensen helpen die al maanden rondlopen met pijn. Ze slikken pijnstillers en krijgen maagklachten. Ik kan dat voor ze oplossen. Onlangs heb ik bij iemand zijn hele gebit moeten trekken en heb ik hem een nieuw gebit aangemeten. Hij kwam bij mij terug om te vertellen dat hij een compliment had gekregen. Hij was zo gelukkig en dat maakt mij ook zo blij!’

Na het ontvangen van de prijs en de aandacht die dat heeft opgeleverd, wordt Landman overspoeld door berichten van mensen die ernstige problemen hebben met hun gebit maar geen geld om het op te lossen: ‘Ik word nu gevonden via Facebook en krijg zoveel schrijvende verhalen binnen. Ook bellen mensen naar mijn praktijk om hulp te vragen. Ik ben nu gestopt met lezen want het is te veel, dat kan ik niet aan. Twee personen heb ik uitgenodigd en behandeld maar ik kan niet heel Nederland helpen. Dat moet door de regering geregeld worden.’

In het zonnetje

De Gouden Roeispaan staat nu gek genoeg niet in haar eigen huis maar in het studentenhuis van haar zoon, vertelt Landman: ‘Mijn dochter dacht ook dat het zijn prijs was omdat hij aan wedstrijdroeien doet. Toen mijn zoon de prijs zag heb ik hem uitgelegd waar ik hem voor heb gekregen. Toen vroeg hij of hij het beeldje mee mocht nemen zodat hij aan de andere studenten mijn verhaal kan vertellen. Nu heeft hij hem dus even te leen. Ze zijn allebei supertrots.’

Bescheiden vertelt ze tot slot: ‘Uiteindelijk gaat het om het grote doel dat ik hele basale zorg zoals bijvoorbeeld het trekken van tanden en kiezen, acute problemen en partiële plaatjes in de basisverzekering wil hebben. Dat is de reden waarom ik nu met zoveel media spreek. Het gaat niet om mij maar om de mensen die we willen helpen.’ Totdat tandzorg weer gewoon voor iedereen is, moeten we helden als Didi koesteren. En ja, daar hoort bij dat ook zij in het zonnetje wordt gezet. •

Tekst Xander Topma • Foto Joshua Versijde

foto Fenna Veenstra

> KADERDAG GRONINGEN: INSPIRATIE EN KAMERAADSCHAP

Om in het aankomende verkiezingsjaar als afdeling goed beslagen ten ijs te komen zijn activisme, slimme strategieën en scherpe analyses onmisbaar. In de provincie Groningen stak nieuw en ervaren talent een dag lang de koppen bij elkaar om plannen te maken en natuurlijk de straat op te gaan.

De bijeenkomst op 28 augustus was een initiatief van regiovertegenwoordiger Fenna Feenstra en leden van het campagne team, scholingsteam en de Groningse SP-Statenvructie. 'Tijdens het regio-overleg merkte ik dat onze lokale volksvertegenwoordigers de behoefte hadden aan verdieping en samenwerking op thema's als wonen en klimaat. Ook hebben we er veel nieuwe kaderleden bij gekregen tijdens de campagne voor de Tweede Kamerverkiezingen. Het leek ons leuk om oud en nieuw talent bij elkaar te brengen: dat werkt immers motiverend. Je ontdekt dan dat er nog veel meer socialisten in je regio zijn', vertelt Feenstra.

De kaderdag voor Groningse SP'ers begon op straat, in Hoogezand. Zo'n vijftig deelnemers belden bij bewoners aan om

in gesprek te gaan over de woningen en de buurt. Feenstra: 'Noorderpark is een buurt met veel oude sociale huurwoningen die bar slecht zijn onderhouden. Woningen die vrij komen worden verkocht aan huisjes-melkers. Dit is totaal niet hoe onze volkshuisvesting zou moeten werken.'

Hart en hoofd

Deze signalen werden vervolgens besproken in een workshop over de SP-wooncampagne. Ook de geschiedenis van de volkshuisvesting en de oorzaken van de wooncrisis kwamen hierin aan bod. 'Als je tijdens zo'n kaderdag eerst de wijk in gaat heb je meteen concrete verhalen om mee te nemen naar de workshop. Dat helpt je bij het maken van je analyse en het bedenken van alternatieven', licht Feenstra toe. Verder konden deelnemers

van de kaderdag een workshop over klimaat-rechtvaardigheid volgen en kregen zij tips voor het maken van een actieplan.

Afsluitend was er een politiek café met SP-Kamerlid en economiewoordvoerder Mahir Alkaya. De conclusie was volgens Feenstra dat we als SP niet alleen de buurten in moeten maar ook de bedrijven in: 'Om samen met werknemers te strijden voor het belang van meer zeggenschap. Dat is cruciaal om te voorkomen dat bedrijven niet leeggeroofd worden door parasitaire kapitalisten.' Een boodschap die mooi aansluit bij de campagne voor de werkers binnen cruciale beroepen die de SP-afdeling Groningen momenteel voert.

Feenstra wenst alle regio's met actieve SP-afdelingen zo'n inspirerende dag toe: 'Toen de kaderdag om half tien 's avonds eindigde voelde ik dat niet alleen mijn hoofd gevuld was met ideeën, maar dat ook mijn hart vol zat. Ik denk dat velen van ons dit soort dagen van inspiratie en kameraadschap het afgelopen jaar enorm hebben gemist.' ●

> TATA STEEL, KLIMAATVERANDERING EN SOCIALISME

Volgens het IPCC-klimaatrapport van de Verenigde Naties dat deze zomer verscheen, is nú de tijd aangebroken voor drastische hervormingen van de economie: we moeten massaal stoppen met fossiele brandstoffen en overschakelen op duurzame energie. Neem Tata Steel in IJmuiden. Niet alleen is Tata Steel dé grootste uitstoter van CO₂ in Nederland, het staalbedrijf stoot nog veel meer troep uit en brengt zo de gezondheid van omwonenden grote schade toe, zo bleek uit onderzoek door het RIVM. Als er één bedrijf drastisch vergroend moet worden, dan is het wel Tata Steel. Maar aan de aandeelhouders van het bedrijf kunnen we dat niet overlaten: zij zijn vooral in hun eigen winsten geïnteresseerd. Als de vergroening van Tata Steel hen te veel kost, dan verplaatsen ze de staalproductie liever naar een ander land dat niet zo moeilijk doet over milieuvervuiling. En dan gaat er in Nederland kostbare werkgelegenheid verloren, terwijl Tata Steel gewoon elders doorgaat met z'n enorme CO₂-uitstoot.

SP-Kamerlid Renske Leijten pleitte er dan ook voor om de staalgigant te nationaliseren: alleen zo kunnen we ervoor zorgen dat de milieuvervuiling stopt, dat de CO₂-uitstoot drastisch naar beneden gaat én dat deze belangrijke bedrijfstak voor Nederland behouden blijft. Wat bleek? Zelfs VVD en CDA opperen nu deze mogelijkheid! Klimaatverandering vraagt blijkbaar om een socialistische oplossing!

> TOESLAGENONRECHT VOELEN

SP'ers weten heel goed hoe het met de slachtoffers van de toeslagenaffaire gaat. Toch is de documentaire van een uur met als titel *Alleen tegen de staat* het bekijken waard. Niet om vrolijk van te worden. Wel om het onrecht te voelen waar we als SP tegen strijden. Ouders vertellen hoe hun leven stuk is gemaakt. sp.nl/2doc

TEKEN VOOR DE ZORG!

Op 21 september is het Prinsjesdag. Dan worden de plannen voor het komend jaar bekend. Na het applaus en de vele aangenomen voorstellen in de Tweede Kamer moet het demissionaire kabinet nu eindelijk zorgen voor een eerlijke beloning en meer collega's in de zorg.

STEUN DEZE ACTIE

Naam _____

Email _____

Telefoon _____ Postcode _____

Hou me op de hoogte van belangrijke nieuws van de SP

Ik wil lid worden

SP.

ONZE ZORG VERDIENT MEER DAN ALLEEN APPLAUS

SP.

> ACTIE EN SUCCES! 600 MILJOEN VOOR HOGERE ZORGSLARISSEN

Deze zomer waren SP-afdelingen in heel het land al druk bezig met het verzamelen van handtekeningen op *Harten voor de zorg*. Er zijn intussen al 130.000 handtekeningen voor eerlijk loon in de zorg opgehaald. Vorig jaar was de grootste online zorg-demonstratie ooit; dit jaar kon het iets meer fysiek. Vertegenwoordigers uit de zorg en van de FNV lieten samen met SP'ers in Den Haag duidelijk horen dat applaus niet genoeg is. Anesthesist Marjolein Kool zei het scherp: 'De liefde voor het vak, die wordt uitgebuit.' De demonstratie met uitzicht op Ruttes torentje vond plaats op de dag voordat er over een belangrijk voorstel gestemd zou worden.

En dat voorstel werd een succes. De SP deed samen met de ChristenUnie het voorstel om een eerste stap te zetten naar hogere salarissen in de zorg. Aangenomen door de Tweede Kamer. SP-fractievoorzitter Lilian Marijnissen: 'De personeelstekorten in de zorg zijn groot. Om goede zorg voor iedereen te kunnen

garanderen moeten er veel meer collega's bij en daarom moet het werken in de zorg aantrekkelijker worden. Daarnaast heeft iedereen, van kabinet tot koninklijk huis, voor de zorg staan applaudisseren. Het is nu dus de hoogste tijd voor een betere waardering, een hoger salaris.'

Al eerder werden SP-moties voor hogere zorgsalarissen in de Tweede Kamer aangenomen. Deze moties riepen het kabinet op om met een plan te komen om de salarissen te verhogen. Het demissionaire kabinet voert deze aangenomen moties niet uit. Daarom heeft de Tweede Kamer nu heel concreet gezegd dat er nu als eerste stap 600 miljoen euro bij moet en dat dit betaald moet worden door iets minder belastingkorting te geven op de winsten van grote bedrijven. Een goede eerste stap, waar zelfs een demissionair kabinet niet omheen kan. Toch wilde Rutte nog 'even kijken' naar de dekking; in plaats van de grote bedrijven belasten wil hij de zorgpremie omhoog doen. De strijd gaat door! •

foto: s archief SP

> MANIFIESTA: FEESTELIJK EN ERNSTIG

ManiFiesta, het festival van de solidariteit, werd dit jaar voor de 11e keer georganiseerd door PVDA, de Belgische zusterpartij van de SP. De SP was er ook; onder andere om aandacht te vragen voor de strijd tegen kernwapens.

Ruim 15.000 bezoekers konden zich corona-veilig over het festivalterrein in het Belgische Oostende bewegen. Zij werden getraakteerd op interessante internationale sprekers, artiesten, standjes met informatie en met politieke koopwaar en allerlei kleine optredens en vermaak. Een

delegatie van de SP was present in de Internationale Tent. Daar werd uitvoerig gesproken met andere internationale gasten over de partij en actuele politieke ontwikkelingen in de wereld. Voorzitter Jannie Visscher en Algemeen Secretaris Arnout Hoekstra hadden een ontmoeting met PVDA-voorzitter Peter Mertens. Zij overhandigden hem het boek 'Stel een daad', over het ontstaan van de SP en de ontwikkeling van een modern socialisme.

100 seconden

In samenwerking met de Belgische vredesorganisaties Intal en Vrede verraste de SP bezoekers met een flashmob; sirenes gingen af en mensen in bescher-

mende kledij maanden bezoekers om dekking te zoeken terwijl onder meer Krista van Velzen sprak over de urgente problemen rondom kernwapens. Zij riep op om deel te nemen aan de internationale fietsmanifestaties tegen kernwapens in Volkel en Kleine Brogel op 25 en 26 september. Bezoekers hadden de mogelijkheid om alvast hun bijdrage te leveren door 100 seconden te fietsen op een fietsinstallatie. 100 seconden is de tijd die de wereld volgens de 'doomsday clock' is verwijderd van een zelf veroorzaakt einde van de beschaving. Dit als gevolg van de toegenomen nucleaire dreigingen. •

De doomsday clock: sp.nl/clock

> DE SP HEEFT VERTROUWEN IN KAAG OPGEZEED

foto Maurits Gemmink

Tijdens het debat over de rampzalige evacuatie uit Afghanistan heeft de SP een motie van wantrouwen tegen D66-minister Kaag ingediend en de daarnaast een motie van afkeuring gesteund. 'Wat betreft de evacuaties heeft het kabinet enorm gefaald', aldus SP-Kamerlid Jasper van Dijk. Talloze waarschuwingen en noodkreten werden niet opgepakt. De ambassade, de inlichtingendienst en de Tweede Kamer hebben meermalen gewezen op de opmars van de Taliban en aangedrongen op het terughalen van mensen die daar voor ons hebben gewerkt. Frankrijk bood zelfs aan om mensen per vliegtuig in veiligheid te brengen, maar minister Kaag liet het voorbij gaan en was naar eigen zeggen niet eens op de hoogte.' Dat laatste komt neer op het verkeerd informeren van de Tweede Kamer. In de meer dan 100 pagina's informatie van de regering stond *niet* dat de ambassade in Afghanistan al sinds vorig jaar maart om hulp vroeg. Dat had de Volkskrant achterhaald. Van Dijk: 'De zoveelste keer dat de Kamer informatie uit de media moet krijgen in plaats van een eerlijk antwoord van het kabinet op gestelde Kamervragen.'

Overigens is de zaak Afghanistan daarmee voor Van Dijk nog niet afgedaan: 'Los van het nemen van verantwoordelijkheid voor de mislukte evacuatie uit Afghanistan door de regering, is belangrijk dat grondig onderzoek wordt gedaan naar twintig jaar uitzichtloze oorlog. Hoe kon deze oorlog, die leidde tot honderdduizenden doden en miljoenen vluchtelingen, zo faliekant mislukken? Waarom is hij zo lang voortgezet, terwijl de oorlog eigenlijk al verloren was? Waarom heeft Nederland miljarden euro's aan deze mislukking uitgegeven? Wie zijn hiervoor verantwoordelijk?' De SP pleit daarom voor een grondig onafhankelijk onderzoek. •

VACCINATIE

> GEEN DWANG OF DRANG, WEL OVERTUIGEN

Het gaat gelukkig goed met het aantal vaccinaties in ons land, al 85 procent van de bevolking heeft zich minimaal één keer laten vaccineren. Vaccineren is immers de uitweg uit deze crisis. Wie gevaccineerd is beschermt zichzelf tegen een ziekenhuisopname na besmetting met het coronavirus. Ook zorgt vaccinatie voor minder verspreiding van het virus en daar profiteert de hele samenleving van. Om deze reden is de SP er voorstander van om groots in te zetten op informatiecampagnes om zoveel mogelijk mensen te overtuigen zich te laten vaccineren.

Vrije keus

Uiteindelijk blijft vaccinatie wel ieders vrije keus. En daarom is de SP geen voorstander van vaccinatiedwang of -drang. Vaccinatiewijfelaars moeten we overtuigen met argumenten en informatie. Werken met toegangsbewijzen overtuigt mensen niet, maar vergroot wel de tegenstellingen in de samenleving. De

meest kwetsbare mensen in onze samenleving die we tegen het virus willen beschermen zijn met toegangsbewijzen mogelijk ook niet geholpen. Gevaccineerde mensen kunnen immers het virus nog wel doorgeven. Dus ook met een toegangsbewijs is er geen zekerheid op een virusvrij bezoek aan het café of bioscoop.

Ga in gesprek

Voor de SP is het cruciaal dat zoveel mogelijk mensen zich vrijwillig laten vaccineren. Maar dat het kabinet honderden miljoenen euro's uitgeeft aan een duur systeem met QR-codes en extra geld voor particuliere handhavers is wat de SP betreft niet uit te leggen. Besteed dat geld aan zorgverleners en de GGD om de wijken in te gaan waar de vaccinatiegraad laag is. Overtuig mensen, ga in gesprek over het nut van vaccinaties. Niet met dwang, maar met overtuiging: van de sportvereniging tot het buurthuis. •

> VEILIGE N-WEG: HOE MOEILIK KAN HET ZIJN?

De SP in Halderberge-Rucphen heeft een mooi succes geboekt. De N640 is een weg die loopt van Oud-Gastel naar Etten-Leur in het Brabantse land. Een deel van deze weg moet gerenoveerd worden. Omwonenden van deze doorgaande weg voeren al jaren strijd voor lagere snelheden omdat er te veel ongelukken gebeuren, soms met dodelijke afloop. De verantwoordelijke wethouders van de gemeente verschuilen zich achter Provinciale Staten en beweerden daar geen invloed op te hebben. Daar trapt de SP niet in. In samenwerking met SP-fractielid in de Brabantse provinciale Staten Willemieke Arts en de lokale CDA-afdeling werd deze zomer een ontmoeting georganiseerd van Statenleden met bewoners, op locatie. En inderdaad, het kwartje viel. De Provincie gaat de snelheid bij de kruispunten terugbrengen naar 50 kilometer per uur. SP-voorzitter in Halderberge-Rucphen Rita Bakker verbaast zich over de onmacht van de wethouders: 'Nodig ze uit, laat ze de werkelijke stand van zaken zien, laat omwonenden hun zorgen vertellen en

er komt een andere uitkomst. Hoe moeilijk kan het zijn?' De wethouders hadden trouwens geen moeite met het claimen van dit succes... •

foto: s Ivo Kallis

NEDERLAND IN ZIJN HOOFD,

Hassan Anwar vluchtte in 1999 met zijn gezin en een neefje uit Afghanistan en kwam na de nodige omzwervingen in Nederland terecht. Met vallen en opstaan en na een zenuwslopende rondgang langs overheidsinstanties kregen ze een vast dak boven het hoofd in Leusden. De familie Anwar bouwde op eigen kracht en met veel doorzettingsvermogen een nieuw bestaan op in ons land. 'Ik ben een Nederlander, ik hoor erbij, Nederland zit in mijn hoofd en Afghanistan in mijn hart om daar nooit meer uit te gaan.'

AAN DE WAND IN DE WOONKAMER van zijn westers ingerichte duplexwoning prijkt, omringd door trouwfoto's van zijn kinderen en andere familiekiekjes, pontificaal een portret van Hassan Anwar, zijn vrouw (in boerka), twee dochters en zoon. Hassan, nu een kleine kale man met een wakkere blik in de ogen, draagt een baard. Hij kan er wel om gniffelen. 'Een baard, ja, dat moest van de Taliban.' De foto is genomen in 1997, ergens buiten Kabul, twee jaar voor de vlucht naar het westen.

De Taliban zaten hem en zijn echtgenote, twee intellectuele en niet-gelovige Afghanen, op de hielen. Beiden waren werkzaam als hoogleraar en liepen groot gevaar. Nog altijd spijt het hem dat ze niet in Afghanistan konden blijven. 'Wij hadden graag iets betekend voor ons land, maar zagen geen toekomst voor ons en de kinderen. Er zat niets anders op dan te kiezen voor een leven in vrijheid in het Westen.'

Dat Nederland hun eindbestemming zou worden, kon Hassan niet vermoeden. Hij had voldoende geld opzij gelegd en zag zich genoodzaakt een mensensmokkelaar in de arm te nemen. 'Het was een hele moeilijke beslissing. Je laat alles achter, zet je leven op het spel en weet niet hoe het af zal lopen. Wat gebeurt er met ons, waar gaan wij heen, hoe zal de ontvangst zijn, daar in dat ons volledig onbekende deel van de wereld? Die onzekerheden vormden een zware last.'

Ze werden in een auto naar buurland Tadzjikistan gebracht, stapten in het vliegtuig en landden in Tsjechië. Van daaruit ging het over land verder naar Nederland. Nederland? Hassan: 'Verder dan een associatie met bloemen kwam ik niet.' Hij, sinds zijn

Nederlanderschap een hartstochtelijk voetballiefhebber, had zelfs nooit van Johan Crujff gehoord. 'In Afghanistan mocht je niet naar de televisie kijken.' Hij weet inmiddels wie Crujff was.

Appelscha, Hoogeveen, Arnhem, Ellecom, Amersfoort, de familie Anwar trok van de ene naar de andere opvanglocatie om met een tijdelijke verblijfsvergunning voor drie jaar in een woonbuurt in Leusden neer te strijken. De VS zaten na 9/11 inmiddels in Afghanistan en vanwege de vermeende veiligheidsituatie dreigde een terugkeer. Zo ver zou het niet komen, ze kregen een permanente status en werden Nederlander. De kinderen spraken dankzij de basisschool in Leusden de taal inmiddels vloeiend, vader en moeder Anwar waren meteen na aankomst in ons land aan de slag gegaan met een cursus Nederlands.

Hassan Anwar is een intelligente en trotse man. Over de opvang in Nederland zul je hem met geen kwaad woord horen spreken, de manier waarop zijn diploma's en die van zijn vrouw hier werden beoordeeld, zit hem evenwel nog altijd hoog. Ze hadden beiden

'Onze opleidingen werden niet erkend. Dat deed pijn'

ALLES EN IEDEREEN IN 1978 OP DE FOTO, BEHALVE VROUWEN

Hassan Anwar geeft er om persoonlijke redenen de voorkeur aan om niet voor de Tribune (of welk ander medium dan ook) op de foto te gaan. Het toeval wil dat zijn oud-collega bij het waterschap Vallei en Eem, Rob Gerritsen, in 1978 een maand door Afghanistan trok en daar toen prachtige foto's heeft gemaakt. Hassan en Rob zouden elkaar bijna dertig jaar later op de werkvloer leren kennen.

Met zijn foto's verbeeldt Rob Gerritsen (zelfde geboortjaar als Hassan Anwar) de herinneringen die Hassan bewaart aan de betrekkelijk vreedzame periode in Afghanistan. Ook Rob ontmoette Amerikaanse hippies in Kabul. 'Ze vroegen mij waarom ik geen hasj rookte en wat ik dan eigenlijk kwam doen in Afghanistan. Wat zij er zelf te zoeken hadden, is met één woord gezegd: drugs. Alleen daarvoor kwamen ze hun hotel uit. Ze hebben helemaal niks van Afghanistan gezien.'

Rob zelf leerde het land goed kennen. 'Ik kwam via Teheran en India in Herat terecht, dat is de op één van grootste stad van Afghanistan en ligt in het westen. Op de markt trof ik een stel Afghanen die met een VW-busje naar Mazar i Sharif in het noorden gingen. Ik mocht met hen meerijsen. Een buitenkansje. Je kon niet rechtstreeks ernaar toe, dat moest langs allerlei omwegen. Een geweldig avontuur.'

Afghanistan bleek niet zo gevaarlijk als hem was voorgespiegeld. 'Ik had voor de zekerheid mijn geld in mijn schoenen gestopt, maar ik heb me geen seconde onveilig gevoeld, de mensen waren hartelijk en gastvrij en tot in de bergen aan toe was het een en al vriendelijkheid. Ik herinner me hoe ik bij een kleermaker op de tafel plaats moest nemen om thee te drinken en de mannen om mij heen op de grond zaten.'

Het zou voor Rob Gerritsen een onvergetelijke rondreis worden. Hij mocht alles en iedereen fotograferen, behalve vrouwen. De mannen zeiden: 'Als je vrouwen wilt zien, moet je naar Kabul.' Ze bedoelden te zeggen dat de vrouwen op het platteland een boerka droegen en in Kabul ook veel ongesluisde vrouwen rondliepen. 'Boerka of niet, vrouwen op de foto zetten kon je maar beter niet doen.'

AFGHANISTAN IN ZIJN HART

Auto's zijn in 1978 erg schaars, de meeste spullen door de smalle en onverharde straten in de stad worden gedragen op de rug. Alleen in hartje centrum met de hotels en duurdere winkels zijn straten verhard.

Met een plastic bloem en in je zondagse pak op de foto.

gestudeerd (zij medicijnen, hij hydrotechniek) in Kabul, waren bevoegd om te doceren in hun vakgebied en konden de nodige certificaten overleggen. Hassan heeft de papieren altijd zorgvuldig bewaard en legt het bewijs van een aanvullende studie van vijf jaar in Leningrad, sinds het uiteenvallen van de Sovjet-Unie Sint Petersburg, op tafel. 'Wij konden opnieuw beginnen, onze opleidingen werden niet erkend. Dat deed pijn.'

Hassan deed de nodige bijscholingen, was kind aan huis in het arbeidsbureau, liep de deur plat bij de bevoegde dienstverlenende organisaties, op zoek naar erkenning, schreef talloze sollicitatiebrieven en kon tenslotte aan de slag bij het waterschap Vallei en Eem. Eerst als vrijwilliger en naar verloop van tijd, toen zijn kwaliteiten op de werkvloer zichtbaar werden, als betaald tekenaar. 'Ik werd voor twintig uur per week betaald, nog minder dan het minimumloon, en intussen studeerde mijn vrouw. We voelden ons welkom in Nederland, maar het duurde lang voordat wij echt vaste grond onder de voeten hadden.'

Het waterschap merkte in de praktijk van alledag over hoeveel potentie Hassan beschikte en breidde zijn taak uit. Hij ging als ingenieur aan de slag met de waterkeringen in het verzorgingsgebied en verwierf de reputatie van een vakman. Hij genoot van zijn werk en de omgang met collega's, zijn echtgenote kreeg een vaste aanstelling bij een medisch diagnostisch kenniscentrum in Utrecht en de kinderen volgden met goede afloop diverse studies.

In 2019 ging Hassan met pensioen. Hij is één van de naar schatting 50.000 Afghanen die in de voorbije twee decennia naar

Hassan hield het dreigende geweld buiten de belevingswereld van zijn dochters en zoon

Afghanistan, speelbal van grootmachten

Nederland trokken en er mochten blijven. Uit onderzoek is gebleken dat de genaturaliseerde Afghanen het in het algemeen 'goed doen' in de Nederlandse samenleving. Hassan beaamt de bevinding dat de Afghaanse Nederlanders geen homogene groep vormen. 'Afghanen klitten niet bij elkaar, ze zijn individualistisch en willen vooral het beste voor zichzelf en hun kinderen. Daarnaast spelen de culturele en etnische verschillen nog steeds een rol. Juist omdat wij persoonlijk succes nastreven en daar veel voor opziet zetten, verloopt de integratie tamelijk soepel. Natuurlijk ontmoet ik wel eens Afghanen en dan halen wij vooral herinneringen aan ons leven in Afghanistan op.'

Hassan Anwar werd in 1951 geboren in Kabul in een gezin met vijf jongens en één meisje. Vader had een winkeltje in van alles. 'Wij waren niet rijk, maar er was eten, we konden naar school en de situatie was betrekkelijk rustig, zeker in de grote stad. Ik heb de hippies die in de jaren 60 en 70 naar Afghanistan kwamen voor de hasj en opium voorbij zien trekken. Nee, nee, ik gebruikte zelf geen drugs, maar droeg wel lang haar. Het ging in Afghanistan, voor mij nog steeds het mooiste land ter wereld, ondanks enkele staatsgrepen in betrekkelijke zin de goede kant op.'

Afghanistan, zegt Hassan, was de speelbal van grootmachten, eerst tot aan de onafhankelijkheid in 1919 van Groot-Brittannië. Het lukte de Britten niet om Afghanistan te koloniseren.

In 1979 vielen de Russen het land binnen om tien jaar lang oorlog te voeren tegen de Moedjahedien, de moslimfundamentalistische strijders die werden gesteund door de VS, Pakistan en Saoedi-Arabië. Na het vertrek van de Russen bestreden de Moedjahedien, uiteengevallen in de Noordelijke Alliantie en de Taliban, elkaar om de heerschappij over Afghanistan. Nadat de Taliban de macht hadden gegrepen, belandden Hassan Anwar en zijn gezin in de gevarenzone van het religieus extremisme.

'Het ging razendsnel bergafwaarts, wij waren ons leven niet zeker. Ik had in de Sovjet-Unie

gestudeerd en was lid van de socialistische partij geweest. Als niet-moslims moesten wij ons voortdurend schuilhouden. De spanning werd ondraaglijk, we moesten er weg.' Hassan loodste zijn kinderen spelenderwijs door de die angstige periode, zoals de vader in de Italiaanse film *La vita è bella* met zijn zoon in een Duits concentratiekamp deed. Spelletjes, verhalen vertellen, reken-sommen maken, knutselen, Hassan hield het dreigende geweld buiten de deur, buiten de belevingswereld van zijn dochters en zoon, maar kon dit niet eindeloos volhouden. Toen zij naar het Westen ontsnapten, was zijn oudste dochter 9. 'Wij lieten een land in verval achter.'

Ze zijn één keer terug gegaan naar Afghanistan. In 2008 durfde de familie Anwar het aan om er op vakantie te gaan. Hassan: 'Ik ging er vol goede moed heen en had een plan bedacht om kleine waterkrachtcentrales te bouwen bij de dorpen. Helaas trof ik een Afghanistan aan dat ik niet herkende. De mensen waren ieder voor zich alleen maar bezig om het hoofd boven water te houden, de solidariteit was helemaal verdwenen.'

'De Taliban zijn slimmer geworden'

Sindsdien heeft hij nooit meer een voet op Afghaanse bodem gezet, hoe zeer hem dat ook spijt. 'Ik heb er bijna een halve eeuw gewoond en geleefd, Afghanistan is een deel van mij zoals mijn vijf studie jaren in Sint-Petersburg dat ook zijn. Inmiddels ben ik ruim twintig jaar Nederlander, ik heb kansen gekregen om een nieuw bestaan op te bouwen en daar ben ik dit land dankbaar voor. Ik vind het niet erg om belasting te betalen, integendeel, ik wil graag bijdragen aan de gezondheidszorg en het onderwijs, aan het hele stelsel van sociale voorzieningen.'

Over de toestand in Afghanistan na de machtsovername door de Taliban maakt Hassan zich uiteraard ernstig zorgen. 'Dat doen mijn kinderen ook, al hebben zij geen speciale gevoelens over Afghanistan. Zij zijn net zo bezorgd over Syrië. Ze kennen mijn familie in Afghanistan niet of nauwe-

Kinderen vinden de buitenlanders interessant en roepen altijd wat. Jongens van 10 en ouder komen ook met balletjes opium, voor de verkoop.

lijks. Ik heb regelmatig contact met twee broers en mijn zus in Kabul en van wat ik te horen krijg, word ik bepaald niet vrolijk. Zo mag mijn nicht niet langer studeren. De Taliban zijn slimmer geworden, ze hebben geleerd van hun fouten van twintig jaar geleden of doen tenminste naar buiten toe alsof. Ze houden de schijn op omdat Afghanistan zonder buitenlands geld volstrekt kansloos is.'

Hassan Anwar zou iedere Afghaan in verdrukking een beter leven in vrijheid en voorspoed gunnen. 'Ik hoop dat het zoveel mogelijk Afghanen lukt om het Westen te bereiken en dat wij, Nederland, hen dan met alle andere Europese landen ruimhartig opvangen. Buurland Pakistan treedt uiterst dubieus op. Het geld voor de opvang van Afghanen in de regio verdwijnt in de zakken van de machtshebbers, het leven in de opvangkampen is mensonwaardig. Ik zie de toekomst van Afghanistan heel somber in.'

Zijn eigen toekomst lacht de 70-jarige Hassan Anwar toe. 'Ik word binnenkort voor de eerste keer opa.'

Dan kan er weer een portret bij op de muur met familiefoto's. •

Tekst Robin Bruinsma
Foto's Rob Gerritsen

Mannen op weg naar hun werk in Kabul.

Buiten Kabul zijn vrouwen alleen gesluierd te zien; in dit geval in Burka. Dit is zestien jaar voordat de Taliban wordt opgericht.

HOE WERKT DE VOORDRACHT?

De voordracht voor een nieuw Partijbestuur is bekend. In de SP kennen we de kandidatencommissie, die adviseert over die voordracht. Hoe dat werkt, legt Mariska ten Heuw uit: 'Uiteindelijk kiezen de leden.'

Mariska ten Heuw is SP-wethouder in Hengelo, alweer elf jaar. SP-congresgangers kennen haar daarnaast als dagvoorzitter. Zij is voorzitter van de door de Partijraad benoemde kandidatencommissie voor partijbestuurkandidaten. Deze commissie adviseert het Partijbestuur over de voordracht.

› **Heb je wel tijd als wethouder voor dit soort klussen?**

'Je bent als wethouder van 's ochtend tot 's avonds laat bezig. Maar ik ben ook SP-lid, dus maak je ook tijd voor zaken die belangrijk zijn voor de partij. Net als ieder andere die vrijwilligerswerk doet voor de SP. Naast het werk. Het is voor mij dus niet anders anders dan voor andere mensen die wat voor de SP doen.'

› **Wat zijn de uitgangspunten van de kandidatencommissie?**

'Wij krijgen een opdracht van de Partijraad, het hoogste orgaan binnen de SP. Die luidde samengevat: breng een gemotiveerd advies

uit over een voordracht voor het nieuwe partijbestuur. Daarbij moesten we rekening houden met functieprofielen die de Partijraad heeft vastgesteld. Er waren profielen voor de voorzitter, de algemeen secretaris en de algemeen bestuursleden.'

› **Waarom die eerste twee apart?**

'De partijvoorzitter en de algemeen secretaris worden, zoals dat heet, door onze leden in functie gekozen. Je kon je dus kandidaat stellen voor een van die twee functies óf voor algemeen bestuurslid. De opdracht was om een advies te geven voor elf algemeen bestuursleden, een voorzitter en een algemeen secretaris.'

› **Wat maakt een goede kandidaat voor het SP-Partijbestuur?**

'Dat staat allereerst in het functieprofiel. Wij bedenken dat niet zelf. Daarin staat welke type kwaliteiten een kandidaat moet hebben. En dat is best veel! Niemand voldoet uiteindelijk precies aan alle onderdelen van

het profiel – het schaap met vijf poten bestaat niet. Daarnaast houden we in ons advies rekening met kandidaten die verschillend zijn qua type mens, zodat ze elkaar aanvullen en inspireren. En elkaar als team beter maken. Wat ook belangrijk is, is dat deze mensen ideeën hebben over hoe we ons binnen links als partij kunnen ontwikkelen. Maar ook een eenvoudige maar belangrijke vraag als: *hoeveel tijd wil iemand erin steken?* komt aan de orde.'

› Wie zitten er nog meer in het Partijbestuur?

'Naast de elf algemeen bestuursleden, de voorzitter en de algemeen secretaris zitten er 19 regiovertegenwoordigers in het Partijbestuur. Daar adviseren wij niet over; die worden op een ander moment door de regioconferenties gekozen. En dan zijn er nog de fractievoorzitters van de Eerste en Tweede Kamer, die er vanwege hun functie in zitten. De hoofdredacteur van de Tribune zit er ook bij, maar die heeft geen stemrecht.'

› Hoe verloopt het als je meldt voor een plek in het nieuwe Partijbestuur?

'Met 33 kandidaten hebben we een gesprek gevoerd, met sommige kandidaten twee gesprekken. We hebben de taken een beetje verdeeld, zodat elke kandidaat in elk geval met twee leden van de commissie heeft gesproken. We hebben daarnaast in een drietal bijeenkomsten het advies besproken.'

› In jullie advies staat dat het niet eenvoudig was een voordracht te doen. Hoe kwam dat?

'Voor de voorzitter en algemeen secretaris waren we er snel uit. Er bleven wat ons betreft uiteindelijk 20 uitstekende kandidaten over voor de functie van algemeen bestuurslid, waarvan we vonden dat ze allemaal voor een voordracht in aanmerking zouden kunnen komen. Dan moet je dus afwegen en kijken naar het geheel.'

› Er is ook nog een lijst van tien mensen van het Marxistisch Forum. Wat is jullie advies daarover?

'Wij hebben besloten het Partijbestuur te adviseren dat de mensen op die lijst níét voor een voordracht in aanmerking kunnen komen. Ze behoren dus niet tot de 20 mensen die we benoembaar vinden. Ze voldoen op cruciale onderdelen niet aan het profiel. Dat heeft ermee te maken dat de tien mensen op deze lijst zeggen dat het

Er wordt niet, zoals vroeger, op het congres gestemd over het nieuwe Partijbestuur; dat gebeurt nu op afdelingsvergaderingen.

programma van het Marxistisch Forum voor hun gedrag in het partijbestuur leidend zal zijn. Dus ook als dat niet overeenkomt met de uitgangspunten van de SP. De commissie heeft als opdracht te adviseren over welke SP-leden voorgedragen kunnen worden voor het SP-partijbestuur, niet voor het bestuur van Marxistisch Forum.'

› Moet iedereen in het Partijbestuur dan hetzelfde vinden?

'Nee natuurlijk niet. Juist niet. Van discussie worden onze besluiten beter. Maar dan is het dus juist gek dat je van tevoren collectief standpunten hebt ingenomen en dat ook zo uitdraagt. Het georganiseerde karakter van het Marxistisch Forum is dus het probleem. Ik verwijs mensen graag naar de onderbouwde uitleg in onze voordracht, te vinden op SP-net.'

› Er is wel eens discussie geweest over de noodzaak van een kandidatencommissie en een voordracht. Hoe zie jij dat?

'Het is nu zo geregeld. Wij kunnen als kandidatencommissie heel uitvoerig met de kandidaten spreken. Ons advies baseren we daarop. Dat heb je niet als je per kandidaat alleen een kort tekstje leest of een filmpje bekijkt. Hoe moet je als lid op basis daarvan 20 mensen vergelijken waarvan je er veel niet eens kent? Maar: uiteindelijk kiezen de leden. We stoppen erg veel werk in zo'n voordracht. Als de leden het anders willen; zij gaan er over, de kandidatencommissie en ook het Partijbestuur niet. Informeer je dus, kom naar bijeenkomsten, doe mee aan discussies en zorg dat je stemt.' •

tekst Diederik Olders
foto Lars Smook©

DE KANDIDATEN: KIJK OP SP-NET

De kandidatencommissie stelt een team van 13 kandidaten voor aan de leden. Er zijn nog 8 kandidaten voor algemeen bestuurslid die de commissie verkiesbaar vinden. Twee daarvan 'handhaven' hun kandidatuur; dat betekent dat zij zich niet neerleggen bij de voordracht en de leden willen vragen alsnog voor hen te stemmen. Dan zijn er nog kandidaten die niet aan de eisen voldoen.

Op SPnet.nl – de SP-site alleen voor leden – staan de voordracht door de commissie en de gedetailleerde uitleg. Alle kandidaten (voorgedragen en niet-voorgedragen) krijgen de mogelijkheid om daar een uitleg van hun kandidatuur te plaatsen en een kort filmpje te laten maken waarin ze zichzelf presenteren.

KANDIDAAT-BIJEENKOMSTEN

Er komen vijf bijeenkomsten waar leden vragen kunnen stellen aan de kandidaten voor voorzitter en algemeen secretaris. De bijeenkomsten staan gepland op de onderstaande data en locaties van 20:00 – 21:30 uur, inloop vanaf 19:30 uur.

- Den Bosch, Verkadefabriek, 27 september, maximaal 80 deelnemers
- Doetinchem, Het Nieuwe Dijkhuis, 14 oktober, maximaal 120 deelnemers
- Amsterdam, Zonnehuis, 19 oktober, maximaal 100 deelnemers)
- Leusden, Theater De Tuin, 21 oktober, maximaal 70 deelnemers
- Heerenveen, Posthuystheater, 25 oktober, maximaal 120 deelnemers

KANDIDATENCOMMISSIE

De Partijraad kiest de leden van de kandidatencommissie. Dit keer waren dat: Eric van den Broek
Mariska ten Heuw (voorzitter)
Stefan Hugues
Neeltje Peters
Boris Stil

STEMMEN

Leden stemmen in hun afdeling voor kandidaten. Door naar ledenvergaderingen, regioconferenties en de kandidaatbijeenkomsten te gaan, kunnen zij zich verder informeren en vragen stellen. Vraag aan je lokale afdelingsbestuur hoe de stemming in jouw afdeling georganiseerd wordt. Het stemmen zal in elk geval tussen 4 en 14 november moeten plaatsvinden. De resultaten worden bij elkaar opgeteld en tijdens het SP-congres op 11 december wordt de uitslag bekendgemaakt.

LINKSVOOR **'MIJN FAVORIETE PLEK IS PETRA'**

Petra van Werven is fractiemedewerker en organisatiesecretaris van de SP in Apeldoorn. Ook heeft ze zich kandidaat gesteld voor een plek op de lijst voor de gemeenteraadsverkiezingen. Haar belangrijkste troef? 'Ik ben iemand die wat dóét bij onrecht.'

› **Ben je opgegroeid in Apeldoorn?**

'Geboren en getogen. Ik heb in verschillende wijken gewoond, maar het mooiste van Apeldoorn zijn de randen; je loopt zo de natuur in.'

› **En ook de kroondomeinen van de Koning dus.**

'Ja daar wandel ik ook graag. Nu is het weer maanden dicht; het zou voor iedereen toegankelijk moeten zijn. Het Koninklijk Huis? Het zullen vast aardige mensen zijn...'

› **Reden om in actie te komen?**

'Ik maak me nu meer zorgen om betaalbare woningen in Apeldoorn. Ik ben dan ook naar het woonprotest in Amsterdam gegaan. Het was heel bijzonder: mijn oudste dochter van bijna 18 wilde ook mee. Ze zei: *Dit gaat over mijn toekomst. Ik wil straks ook een woning en wil niet tot mijn dertigste bij jou wonen, mam!* Het was leuk om deze activistische kant van haar te zien.'

› **Wanneer ben je bij de SP gekomen?**

'Een paar jaar geleden. Ik was ooit een van die mensen die tijdens verjaardagen vooral

boos zijn op de politiek. Via familie raakte ik betrokken bij een straat die overlast had van een huizen-opkoper. Ik hielp hen met hun juridische strijd bij de gemeente. Niet dat ik daar zo veel verstand van heb, maar ik ben wel iemand die wat dóét bij onrecht. Niets doen is geen optie. Daarom ben ik ook actief geworden bij de SP.'

› **Heb je tijd voor hobby's?**

'Ik lees graag, vooral non-fictie. Ik ben nu begonnen in het boek van Ron Meyer, *De onmisbaren*. Tot nu toe heel herkenbaar. Ook ik groeide op in een arbeidersgezin waar hard gewerkt moest worden om de eindjes aan elkaar te knopen.'

› **Jouw favoriet plek op de wereld heeft een bijzondere naam.**

'Ja, Petra. Dat ligt in Jordanië en is bekend van die prachtige uit de rotsen gehakte tempel. Als kind vond ik het al bijzonder dat die plek mijn naam droeg. Petra betekent *Rots waarop men kan bouwen*. Toen ik er kwam vond ik het er prachtig, rustgevend en fascinerend tegelijk. Ik hoop er ooit nog eens met mijn dochters naartoe te kunnen.'

tekst Diederik Olders
foto Karen Veldkamp

RODE DENKERS

DEEL 2 - DOMELA NIEUWENHUIS

HET ALTERNATIEF VOOR DE MARKT ZIJN DE MENSEN

‘Julie willen alles overlaten aan de staat, alsof dat zoveel beter is.’ Dit is een veelgehoord misverstand waar SP’ers regelmatig mee worden geconfronteerd. Socialisten hebben kritiek op de marktwerking, maar dat wil niet zeggen dat wij de samenleving dan maar liever in handen geven van de overheid. De meeste acties die we voeren zijn nou juist gericht tégen overheden en overheidsorganisaties. De toeslagenaffaire bij de belasting of de aardbevingsdrama’s in Groningen, steeds zijn het SP-leden die het initiatief nemen en samen met de mensen in verzet komen.

Ferdinand Domela Nieuwenhuis was in 1888 de eerste socialist in de Tweede Kamer. Door arbeiders werd hij ‘onze verlosser’ genoemd, maar de socialist had een belangrijke boodschap voor alle mensen die hun hoop op hem hadden gevestigd: ‘Vergeet nooit dat ik jullie niet kan verlossen, al wilde ik het ook, maar dat gij het ten slotte zelve moet doen.’ Jouw eigen toekomst is té belangrijk om over te laten aan politieke leiders of leiders van de vakbonden. Of andere belangenvertegenwoordigers die komen vertellen dat zij weten wat het beste is voor de mensen.

In een korte briefwisseling met Karl Marx – die vorige maand aan bod kwam – vroeg Domela Nieuwenhuis advies over hoe een socialistische politiek eruit zou moeten zien. In zijn reactie stelde Marx dat een theoretisch en zelfbedacht programma voor een toekomstige revolutie alleen maar de aandacht afleidt van de strijd die mensen zelf hebben te voeren. Domela was zich er ook van bewust dat hij zijn taal moest aanpassen aan de mensen die hij wilde bereiken. De oud-domeeë gebruikte woorden en beelden uit de Bijbel, die de mensen goed kenden van de kerk.

De stakingskas om te kunnen staken; het ziekenfonds zodat mensen naar de dokter

kunnen; of het pensioenfonds waardoor ouderen kunnen stoppen met werken, het zijn allemaal zaken die mensen in het verleden zélf hebben georganiseerd. Zoals in woningcorporaties de woningen ooit in handen waren van de huurders, of in energiecorporaties de energie van de afnemers zélf was. Onder leiding van de sociaaldemocraten werden deze voorzieningen verstatelijkt (overgenomen door de overheid) en vervolgens door de liberalen vermarkt (verkocht op de markt).

In woningcorporaties horen niet aandeelhouders maar huurders het voor het zeggen te hebben; deze corporaties zijn niet voor niets opgericht vóór en dóór de mensen. Maar ook in het bedrijf waar je werkt en in de buurt waar je woont moeten niet zozeer de aandeelhouders en speculanten, maar de werknemers en de bewoners het laatste woord hebben. Die opvatting past ook in een lange traditie van socialisten in Nederland. Het alternatief voor de markt zijn de mensen. Dat was in de tijd van Domela Nieuwenhuis zo en dat geldt nu misschien wel meer dan ooit. •

tekst Ronald van Raak
foto foto SP archief

Ronald van Raak in het Domela Nieuwenhuis Museum in Heerenveen, voor een afbeelding van Domela.

of stuur een brief naar Redactie Tribune •
Snouckaertlaan 70 • 3811 MB Amersfoort

Ontwikkelingssamenwerking

Het vierde kabinet-Balkenende was het laatste dat zich aan de afspraak hield om 0,7 procent van het Bruto Nationaal Product (BNP) te besteden aan Ontwikkelingssamenwerking. Het deed er zelfs nog 0,1 procent van het BNP bij voor de milieukosten van de arme landen. Sinds de heer Rutte aan de macht is, zijn steeds meer posten die niets met ontwikkelingshulp te maken hebben gaan drukken op het budget voor Ontwikkelingssamenwerking. Zoals de kosten voor de opvang van asielzoekers, risico's investeringen Nederlandse bedrijven, milieukosten, administratiekosten, schuldaflissingen, enzovoorts. Netto blijft van de 0,7 slechts 0,2 procent over en sinds Rutte aan de macht is heeft hij voor 24,7 miljard op Ontwikkelingssamenwerking bezuinigd! Dit jaar zal de economische groei 3,8 procent zijn en volgend jaar 3,2 procent. Het wordt hoog tijd dat dit rijke land zich weer aan de afspraak houdt om 0,7 procent van het BNP aan ontwikkelingshulp te besteden en die 24,7 miljard aan de armsten van deze wereld terug te geven. Er sterft nog steeds elke 5 seconden een kind door hongersnood of ondervoeding.

Frits Benschop, Den Haag

Hé rijke stinkers

September, de Tribune blz. 2, naast de cartoon. Ik schrok van de titel en dacht meteen: dit is een aanhef die eigenlijk niet past bij de SP. De SP waarvan ik lid ben geworden vanwege de uitgangsprincipes waarvan 'solidariteit' misschien nog wel het mooiste punt is. Solidariteit zou juist iedereen moeten binden en verbinden. Saamhorigheid is mogelijk een mooier woord, samen luisteren en horen wat de ander zegt en met elkaar zoeken naar een oplossing (wat wij niet terugzien in de politiek). Rijke stinkerd is geen positieve benadering naar een ander. Rijke stinkers heeft waarschijnlijk een historische betekenis, rijken werden vroeger in de kerk begraven, bij de ontbinding ontstond een geur die zich verspreidde in de kerk. De armen werden buiten de kerk op het kerkhof begraven. Verder lezend was het een vraag om eventueel vrijblijvend de kwartaalbijdrage te verhogen. Ik wil mijn bijdrage graag verhogen, maar het had op een andere manier onder de aandacht gebracht kunnen worden. Stinken heeft iets negatiefs. Stinken kan echter ook positief gebruikt worden in de zin van 'je stinkende best doen', waar het neerkomt om alles op alles te zetten voor een goede zaak. Waarom draait mijn negatieve kritiek op de titel toch om? Omdat de SP zijn stinkende best doet voor de medemens.

Alex van der Male

Tribune oktober 2021

DOORLOPENDE MACTHTIGING BON OM LID TE WORDEN

naam : Socialistische Partij (SP)
adres : Snouckaertlaan 70
postcode : 3811 MB
land : Nederland
woonplaats: Amersfoort
incassant ID: NL86ZZZ403462460000
kenmerk :
reden : betaling

Door ondertekening van dit formulier geeft u toestemming aan de SP om doorlopende incasso-opdrachten te sturen naar uw bank om een bedrag van uw rekening af te schrijven wegens contributie en aan uw bank om doorlopend een bedrag van uw rekening af te schrijven overeenkomstig de opdracht van de SP. Als u het niet eens bent met deze afschrijving kunt u deze laten terugboeken. Neem hiervoor binnen 8 weken na afschrijving contact op met uw bank. Vraag uw bank naar de voorwaarden.

Ja, ik word lid van de SP. Ik ontvang een welkomstgeschenk en bovendien krijg ik elke maand het nieuws- en opinieblad De Tribune in de bus. Ik kies voor de volgende kwartaalbijdrage:

€ 5,00 (minimum) € 7,50 € 10,00 € 12,50 € 15,00 anders: € _____

naam : _____
roepnaam : _____ voorletters: _____ m/v _____
adres + huisnr : _____
postcode : _____ woonplaats: _____
land : _____ geboortedatum: _____
email : _____
telefoon : _____ mobiel: _____
IBAN (rekeningnr.) : _____ bank identificatie (BIC)*: _____
plaats en datum : _____ * geen verplicht veld bij Nederlands IBAN (rekeningnr.)
handtekening : _____

Stuur deze bon in een envelop zonder postzegel naar: SP - Ledenadministratie, Antwoordnummer 407, 3800 VB Amersfoort. U kunt deze machtiging stopzetten met een telefoontje of een e-mail aan de SP: (088) 243 55 40, administratie@sp.nl

JUBILEUM TRIBUNE: FIFTY SHADES OF RED!

Ter ere van de vijftigjarige verjaardag van *De Tribune* vindt u in deze SP-puzzel een mengeling van vragen. Sommige zijn cryptische, andere (recente) geschiedenis en politiek. Enkele van de oplossingen moet u in spiegelbeeld (omgekeerd) invullen. Dit staat aangegeven met een letter 's'. Verder zijn er drie vragen met foto's, en twee in de vorm van 'visitekaartjes' (anagrammen). Los alle vragen op, en plaats de letters die u vindt in de geletterde vakjes in het oplossingsdiagram. Dit oplossingsdiagram is eveneens een 'visitekaartje'. Vind het beroep van deze persoon, en stuur (alleen) deze oplossing naar de redactie van de *Tribune*. Veel puzzelplezier gewenst!

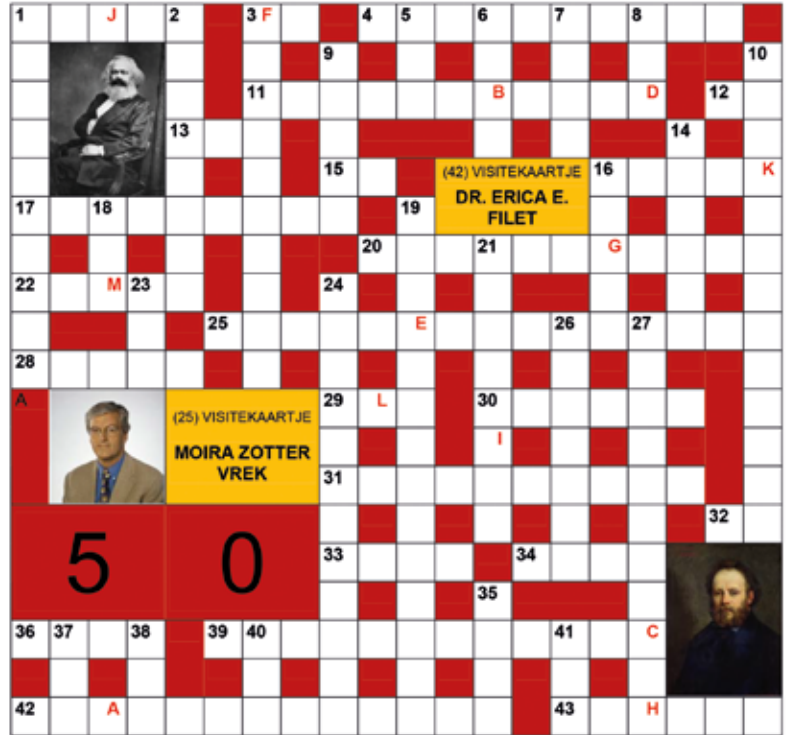
Horizontaal

- Snelschriftmethode. (5;s) 3 Naast het wetboek van strafrecht is er ook het ... (2,afk.) 4 Ideologie met als kerntermen: klassenloos, socialistisch, gemeenschappelijke productiemiddelen, nemen naar behoefte. (10) 11 Marijnissen neemt drie ... mee naar de koningin, na de verkiezingen (mei 1998). (11) 12 Het ligt klaar om te bekijken. (2, afk.) 13 Tegenstem! (3) 15 Politieke partij, opgericht 1879 (tegen de ideeën van de Franse Revolutie). Soms afgekort tot ... (2, afk.) 16 Aanbedene. Die zijn er ook in de politiek. (5;s) 17 Een journaalbericht van gisteren is alweer ... (3,6) 20 Sensatiezoeker gaat alleen naar plaatsen des onheils op vakantie. (11) 22 Instelling voor geestelijke (ambulante) gezondheidszorg. De meeste zijn opgegaan in 'marktgerichte' conglomeraten. (5,afk.) 25 Zie visitekaartje in het diagram. (15) 28 Het credo van de verwarde Tom en Ot. (5) 29 (ver-)Nieuw(de versie), als in ... liberaal. (3;s) 30 Uw aarde. (6;s) 31 Zijn niet 's nachts actief met hun idealen. (10;s) 32 Uw partij! (2, afk.) 33 Actiegroep waaraan de aanslag van 18 Verticaal wordt toegeschreven (4, afk.) 34 Met een beetje verstand kun je een goede toespraak opzetten. (4) 36 Hoffelijk paradijs? (4) 39 Italiaanse monnik Campanella schreef kort verhaal over een utopische theocratie, soms gezien als een voorloper van het socialisme. Nederlandse titel? (2,10;s) 42 Zie visitekaartje in het diagram. (13) 43 Foto A. [licentie: Nederlands Instituut voor Beeld en Geluid.] Werd gekozen tot beste nieuwslezer in 2001. (6, voornaam)

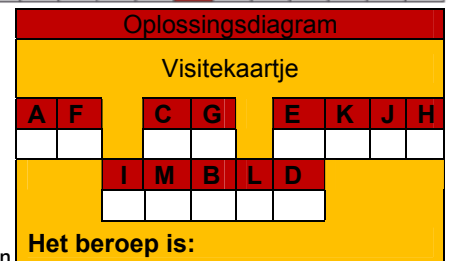
Verticaal

- Titel allereerste 'partijprogramma' (ARP), dat 1300 pagina's telde. (3,7) 2 Heerst er nervositeit bij dit SP-blad? (8) 3 Deel van een schrijftafel, nu gemoderniseerd tot 'desktop'. (10) 5 Uitkering bij arbeidsongeschiktheid, tot 75% van het vroegere loon. (3, afk.; s) 6 Kent u hem nog? Foto linksboven. (4, achternaam) 7 Rekening van de regering komt in de vorm van miljoenen. (4) 8 *The ...*; Britse boulevardkrant. (3) 9 Als socialisten hier zitten, leven ze nogal kapitalistisch. (5; s) 10 De tijd dat iemand kabinetslid is. (13) 14 Aanhanger staatsvorm waarin parlement en regering sterk met elkaar verweven zijn, in plaats van gescheiden. (6) 16 SP wint 'Gouden ...' met thuiszorgspot in 2008. (5) 18 Was staatssecretaris asielzaken. Op 13 nov 1991 werd met een bom een aanslag op

DIAGRAM

- zijn huis gepleegd. (3, voornaam; s) 19 Is vanaf 1 mei 1890 een socialistische, communistische en anarchistische strijd- en feestdag. (3,3,2,6) 21 Kent u hem nog? Foto rechtsonder. (8, achternaam) 23 Er wordt steeds meer gescheiden in Nederland. Ook van organisch materiaal. (3, afk.) 24 Is een verkoopshow tevens een protestmars. 26 De in 1986 vermoorde premier Olof Palme had de .... nationaliteit. (7) 27 Kanaal op tv of radio waar aandacht is voor een enkel onderwerp. (11) 35 10% van de wereld heeft nog steeds onvoldoende, voedzaam en veilig voedsel. Er wordt nog steeds... geleden. (6, zonder klinkers) 37 Het voormalige land waar de film *Das Leben der Anderen* zich afspeelt. (3, afk.) 38 Krant voerde bij het ontstaan (fusie) in 1970 het motto *Lux et Libertas*. (3, afk.) 40 Verkorte voornaam van de Amerikaanse president Lincoln. Door velen genoemd 'Honest ...'. (3) 41 Aansprektitel voor zonen/dochteren van koningen en leden koninklijke familie. (3, afk.)

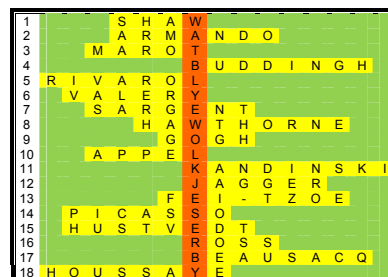
OPLOSSING CRYPTOGRAM

Horizontaal

- Spoorwegmaatschappij 11 Opnames 12 Melkbeker 14 Beeldvorming 16 Kakmadam 17 Boekenkast 18 Huilt therapie 20 Verjaren

Verticaal

- Vegaburger 2 Haatmail 3 Kickbokser 4 Supertanker 5 Opiniestuk 6 Rommelzolder 7 Etalagebenen 8 Mafkikker 10 Was 13 Klasse 15 Vechtjas 19 Punt.

Wat blij wolkjes erbij (Bob Ross)

De winnaar van de septemberpuzzel is Wauda Maas uit Boxtel.

Stuur uw oplossing van een puzzel naar keuze vóór 20 oktober naar de puzzelredactie van de Tribune; Snouckaertlaan 70, 3811 MB Amersfoort of tribunepuzzel@sp.nl. Vergeet u niet uw naam en adres te vermelden? Onder de inzenders van een goede oplossing wordt een gesigneerd boek verloot uit de SP-boekenstal.

THEO DE BUURTCONCIERGE

